

Från: "Bo Håkansson" <bo.thomas.hakansson@telia.com>
Skickat: Fri, 13 Apr 2018 09:11:15 +0100
Till: "Länsstyrelsen i Jönköpings län" <Jonkoping@lansstyrelsen.se>
Ämne: 543-2029-18 Yttrande Norra kärr
Bilagor: Mitt yttrande till Länsstyrelsen.jpeg
Importance: Normal

Här kommer mitt yttrande angående den tänkta gruvan i Norra Kärr.
Vilket jag helt avråder till.

Hälsningar
Bo Håkansson
Karpstigen 2
573 91 Tranås
070 2654 224
bo.thomas.hakansson@telia.com

Datum 2018-04-12

Länsstyrelsen i Jönköping län
551 86 Jönköping

Yttrande över kompletterad miljökonsekvensbeskrivning i anslutning till Tasman Metals AB:s ansökan om bearbetningskoncession för området Norra Kärr K nr 1.

Jag som yttrar mig

Bo Håkansson
Karpstigen 2
57391 Tranås
bo.thomas.hakansson@telia.com
0703654224

Jag anser att Länsstyrelsen i första hand ska avstyrka ansökan och i andra hand begära ytterligare kompletteringar av miljökonsekvensbeskrivningen

Skäl

Jag är delägare i Sjövikens Samfällighetsförening som har vattenrättigheter i Sjön Sommen, jag är också permanentboende i området. När ett dammbrott sker i gruvan kommer slam och förgiftat vatten att strömma ner i Sjön Noen och vidare i Svartåns vattensystem där sjön Sommen finns och vidare i Motalaströms vattenområde. Miljökonsekvenserna blir då oöverskådliga för Sommen och Vättern vilka också är dricksvattentäkter för många orter i området.

Tranås Kommun har också sjön Sommen som dricksvattentäkt.

Sjön har också en betydande röding stam.

Sjön Sommen kommer att bli oanvändbar för rekreation och friluftsliv för överskådlig tid.

Påverkan av sjösystemet kommer också att ske med tanke på processvatten som kommer att konstant läcka ut i vattendragen om gruvan kommer till stånd.

En undran som jag också har är hur man kan lämna tillstånd för en gruva typ Norrakärr med tanke på dess placering. Personer insatta i liknande ärenden säger att man inte lägger en vattentäkt nedanför en gruva, men det går tydligen bra att lägga en gruva ovanför en vattentäkt. Detta borde ju enligt sunt förnuft gälla även gälla här.

I området finns också **Natura 2000** områden.

Jag hoppas att vi inte skall under en kort tidsperiod förstöra så mycket natur som möjligt, när det aldrig går att återställa.

Bo Håkansson
Karpstigen 2
57391 Tranås

Från: "Marianne" <marianne.dahlgren@tele2.se>
Skickat: Fri, 13 Apr 2018 09:24:13 +0100
Till: "Länsstyrelsen i Jönköpings län" <Jonkoping@lansstyrelsen.se>
Ämne: 543-2029-18 skrivelse

Länsstyrelsen i Jönköping län
551 86 Jönköping

Yttrande över kompletterad miljökonsekvensbeskrivning i anslutning till Tasman Metals AB:s ansökan om bearbetningskoncession för området Norra Kärr K nr 1.

Jag som yttrar mig

*Marianne Dahlgren
Krämarp 6
573 91 Tranås*

Jag anser att Länsstyrelsen i första hand ska avstyrka ansökan och i andra hand begära ytterligare kompletteringar av miljökonsekvensbeskrivningen

Skäl

Jag är delägare i Sjövikens Samfällighetsförening som har vattenrättigheter i Sjön Sommen, jag är också permanentboende i området. När ett dammbrott sker i gruvan kommer slam och förgiftat vatten att strömma ner i Sjön Noen och vidare i Svartåns vattensystem där sjön Sommen finns och vidare i Motalaströms vattenområde. Miljökonsekvenserna blir då oöverskådliga för Sommen och Vättern vilka också är dricksvattentäkter för många orter i området.

Tranås Kommun har också sjön Sommen som dricksvattentäkt.

Sjön har också en betydande röding stam.

Sjön Sommen kommer att bli oanvändbar för rekreation och friluftsliv för överskådlig tid.

Påverkan av sjösystemet kommer också att ske med tanke på processvatten som kommer att konstant läcka ut i vattendragen om gruvan kommer till stånd.

En undran som jag också har är hur man kan lämna tillstånd för en gruva typ Norrakärr med tanke på dess placering. Personer insatta i liknande ärenden säger att man inte lägger en vattentäkt nedanför en gruva, men det går tydligen bra att lägga en gruva ovanför en vattentäkt. Detta borde ju enligt sunt förnuft gälla även gälla här.

I området finns också **Natura 2000** områden.

Jag hoppas att vi inte skall under en kort tidsperiod förstöra så mycket natur som möjligt, när det aldrig går att återställa.

Från: "Marianne" <marianne.dahlgren@tele2.se>
Skickat: Fri, 13 Apr 2018 09:26:15 +0100
Till: "Länsstyrelsen i Jönköpings län" <Jonkoping@lansstyrelsen.se>
Ämne: 543-2029-18 skrivelse

Länsstyrelsen i Jönköping län
551 86 Jönköping

Yttrande över kompletterad miljökonsekvensbeskrivning i anslutning till Tasman Metals AB:s ansökan om bearbetningskoncession för området Norra Kärr K nr 1.

Jag som yttrar mig

*Bo Dahlqvist
Krämarp 6
573 91 Tranås
Telefon 0704163055*

Jag anser att Länsstyrelsen i första hand ska avstyrka ansökan och i andra hand begära ytterligare kompletteringar av miljökonsekvensbeskrivningen

Skäl

Jag är delägare i Sjövikens Samfällighetsförening som har vattenrättigheter i Sjön Sommen, jag är också permanentboende i området. När ett dammbrott sker i gruvan kommer slam och förgiftat vatten att strömma ner i Sjön Noen och vidare i Svartåns vattensystem där sjön Sommen finns och vidare i Motalaströms vattenområde. Miljökonsekvenserna blir då oöverskådliga för Sommen och Vättern vilka också är dricksvattentäkter för många orter i området.

Tranås Kommun har också sjön Sommen som dricksvattentäkt.

Sjön har också en betydande röding stam.

Sjön Sommen kommer att bli oanvändbar för rekreation och friluftsliv för överskådlig tid.

Påverkan av sjösystemet kommer också att ske med tanke på processvatten som kommer att konstant läcka ut i vattendragen om gruvan kommer till stånd.

En undran som jag också har är hur man kan lämna tillstånd för en gruva typ Norrakärr med tanke på dess placering. Personer insatta i liknande ärenden säger att man inte lägger en vattentäkt nedanför en gruva, men det går tydligen bra att lägga en gruva ovanför en vattentäkt. Detta borde ju enligt sunt förnuft gälla även gälla här.

I området finns också **Natura 2000** områden.

Jag hoppas att vi inte skall under en kort tidsperiod förstöra så mycket natur som möjligt, när det aldrig går att återställa.

Från: "Elinor Alfredsson" <Elinor.Alfredsson@bergsstaten.se>
Skickat: Fri, 13 Apr 2018 14:40:57 +0100
Till: "Länsstyrelsen i Jönköpings län" <Jonkoping@lansstyrelsen.se>
Ämne: 543-2029-18 Yttrande avseende ansökan för området Norra Kärr K nr 1
Bilagor: yttrande norra kärr k nr 1.pdf

Bifogar yttrande från Kirsten Ekström som inkom till Bergsstaten 20180328

Elinor Alfredsson, jurist/legal advisor
Bergsstaten
Varvsg. 41
972 32 Luleå
tel 0920- 23 79 17
elinor.alfredsson@bergsstaten.se

Från: Sture Ekström <sture.ekstrom@telia.com>
Skickat: den 28 mars 2018 10:06
Till: mineinspect
Ämne: Yttrande om Norra Kärr

Bergstaten
Varvsgatan 41
972 32 Luleå

Yttrande över ansökan om barbetningskoncession för området Norra Kärr K nr 1

Kirsten Ekström
Norrbovägen 14
563 94 Visingsö

Mobil 0708637556
Mejl-adress kirsten.ekstrom@telia.com

Jag avstyrker att bearbetningskoncession meddelas

Jag bor på Visingsö och får mitt dricksvatten från Vättern. Det gör mina barn och barnbarn i Huskvarna också. Vi är fritidsfiskare och äter den fisk vi får sjön. Vättern är en dricksvattentäckt som ska skyddas. Den är även ett Natura 2000 område.

När militären skjuter i Karlsborg eller flyger över sjön, störs vi ibland av buller. Det kommer vi med säkerhet att göra om de ska spränga i berget ovanför Gränna. När vi turistar i närområdet (av miljöskäl) kommer vi att drabbas av flera transporter på vägarna och även med risks för olyckor med starka kemikalier. Gruvdamm sprider sig via både vatten och vinden och kan då hamna långt från själva driftsområdet.

Många på Visingsö lever av turistnäringen, då Gränna-Visingsö är en stor turistmagnet under sommarhalvåret. Turisterna lockas inte hit för en gruva, tvärt om för den småländska naturen, renheten i luft och vatten samt lugnet som inte längre finns i förtätade städer.

Jag vill ha rent dricksvatten för oss som lever nu och för kommande generationer.

Med tanke på gruvans storlek, läget, riskerna med starka kemikalier, transporter, buller, giftiga dammpartiklar är detta ett helt sanslöst projekt. Gruvbranschen är också en stor konsument av energi. Man bör absolut inte lägga en gruva uppströms en vattentäckt. Frågan är inte bara lokal, Europas största dricksvattenkälla måste skyddas på riksnivå.

Att dammar brister är ingen nyhet, det finns det många exempel på läckage, Blaikengruvan i Västerbotten, Stollberg i Smedjebackens kommun, Talvivaara-gruvan i Finland och i Bergslagen där 8000 nedlagda koppar och zinkgruvor står och läcker.

Beatbetning av malmen med svavelsyra med mycket lågt pH, medför också en fara om det läcker ut, då det påverkar både växtlighet, vattnets tjänlighet för människor och djur samt vattenlevande organismer och djur.

Vi har precis avverkat två år med torka då Vättern hade mycket lågt vattenstånd. Det är naturligt återkommande och det växlar mellan högt och lågt vattenstånd i Vättern och dess tillflöden. Med tanke på framtida klimatförändringar kommer extremväder att förekomma allt oftare. Det måste vi anpassa oss till. Översvämningsrisken i vattendragen ökar alltid risken för läckage från både reningsverk, avfallshögar och gruvdammar.

Att spränga i berget, som redan har sprickor och tro att det inte påverkar vattnet och dess flöden är naivt. Vatten tränger in överallt och rinner alltid neråt. När vattnet väl är förorenat, om det ens är möjligt att rena, blir det en stor kostnad som ingen vill ta.

Vätterns vatten har en trög omsättning på 60år. Då är det extra viktigt att skydda denna dricksvattentäckt.

Det finns vattenbrist i världen, låt oss skydda det som finns kvar av bra råvatten. I längden är rent dricksvatten kanske mer ekonomiskt lönsamt för Sverige än en gruva som ger bort allt till utländska ägare.

Vi överlever utan sällsynta jordartsmetaller, men vi överlever inte utan rent dricksvatten!

Visingsö 2018-03-28

Mvh
Kirsten Ekström

Larsson Ulrika F

Från: Kristina Persson Säker <kristina.persson.saker@bergsstaten.se>
Skickat: den 13 april 2018 15:46
Till: Länsstyrelsen i Jönköpings län
Ämne: Skrivelser gällande ansökan om bearbetningskoncessionen Norra Kärr K nr 1
Bifogade filer: 22-838-2012.pdf

Uppföljningsflagga: Följ upp
Flagga: Har meddelandeflagga

Kategorier: Grå kategori

Hej,

Bifogar för kännedom skrivelser skannade i en pdf-fil. Skrivelserna har inkommit till till Bergsstaten under eftermiddagen den 11/4 samt den 12/4 och 13/4.

Med vänlig hälsning

Kristina Persson Säker
Bergsstaten
Varvsgatan 41, 972 32 Luleå
Tel: 0920-23 79 00
E-post: mineinspect@bergsstaten.se

~~2018 04 11~~
Dnr
BS.....

Från: Gullvi Forsberg <madamef44@yahoo.com>
Skickat: den 11 april 2018 14:59
Till: mineinspect
Ämne: Yttrande över ansökan om bearbetningskoncession för området Norra Kärr K nr 1
Bifogade filer: Yttrande till Bersstaten april 2018.doc

Bifogat finner ni mitt yttrande som även skickas brevlades 2018 04 11

Mvh
Gullvi Forsberg

Bergsstaten

2018-04-11

Varvsgatan 41
972 32 Luleå

Yttrande över ansökan om bearbetningskoncession för området Norra Kärr K nr 1

Jag som yttrar mig är

Gullvi Forsberg, Planstigen 3, 57162 Bodafors. Tel 0380/37 12 82
Född i Södra Hultsjö, Gränna landsförsamling. Fastigheten har numera beteckningen Hultsjö 1:8 ,ligger i Jönköpings kommun och jag är delägare i den.

Jag avstyrker att bearbetningskoncession meddelas.

Den kompletterande miljökonsekvensbeskrivningen som Tasman Metals AB upprättat inför ansökan om bearbetningskoncession i Norra Kärr inger mig stora farhågor angående avrinningen från verksamhetsområdet. Att stora delar av området runt Norra Kärr skulle beröras vid en eventuell gruvetablering visste vi sedan tidigare.

Nu tillkommer större oro rörande våra marker och vår sjö - Stensjön. Anledningen är att den dominerande lösningen i kompletteringsdelen är avrinning söderut mot Adelövsån och de stora sjöarna och vattendragen. Tidigare var avrinning mot Vättern huvudalternativet enligt min bedömning .Vättern är eftertraktad som vattentäkt av många kommuner. Att riskera föroreningar där är oansvarigt och miljövidrigt. Även jag vill Rädda Vättern!

Mina farhågor kan sammanfattas i några punkter:

- Vacker natur med omväxlande landskap och små vattendrag kommer att förstöras genom kanalbyggen i min närhet. Ett osannolikt skräckscenario tornar upp sig för min inre blick. Det är

obegripligt hur de små bäckar jag hoppat över som barn ska kunna svälja oerhörda vattenmassor utan att stora skador uppstår.

Ingenting om hur detta ska gå till finns noterat i ansökan.

- Nattviol, mandelblom, solvända m.fl. ängsblommor får stå tillbaka.
- Vattnet i sjösystemet Gransjön, Hultsjön och Stensjön söderöver riskerar föroreningar. Vem vågar använda brunnsvattnet vid vår fastighet?
- Fågellivet i form av storlom, trana, häger, tärna m.fl. arter kommer att störas. Stensjön marknadsförs som viltvatten...Lugnet gör att många fåglar återkommer för häckning varje år.
- Fisket blir ointressant.
- Badlivet i Stensjön har berett mycket stor glädje för min familj i många decennier. Hur bra blir vattenkvalitén i framtiden eftersom vår sjö ligger så nära verksamhetsområdet?
- Hultsjö 1:8 har två överenskommelser om biotopskyddsområde varav det ena sträcker sig ned till Stensjöns strand.
- Vår jordbruksfastighet ligger i Östra Vätterbranternas avslut mot Adelöv.
- Naturreservatet Huluskogen ligger vid Stensjöns östra strand, Tranås kommun.

Av dessa i mångt och mycket personliga skäl avstyrker jag ansökan om bearbetningskoncession för området Norra Kärr nr K1.

Min oro för allvarliga konsekvenser för alla vattendrag som kommer att beröras mot Roxens utlopp är inte mindre. Med dagens snabba teknikutveckling kan ersättning till de eftertraktade metallerna förhoppningsvis snart finnas utan genomgripande förändringar för natur och människor.

Bodafors 2018-04-11

Gullvi Forsberg

Larsson Ulrika F

Från: Kristina Persson Säker <kristina.persson.saker@bergsstaten.se>
Skickat: den 13 april 2018 15:46
Till: Länsstyrelsen i Jönköpings län
Ämne: Skrivelser gällande ansökan om bearbetningskoncessionen Norra Kärr K nr 1
Bifogade filer: 22-838-2012.pdf

Uppföljningsflagga: Följ upp
Flagga: Har meddelandeflagga

Kategorier: Grå kategori

Hej,

Bifogar för kännedom skrivelser skannade i en pdf-fil. Skrivelserna har inkommit till till Bergsstaten under eftermiddagen den 11/4 samt den 12/4 och 13/4.

Med vänlig hälsning

Kristina Persson Säker
Bergsstaten
Varvsgatan 41, 972 32 Luleå
Tel: 0920-23 79 00
E-post: mineinspect@bergsstaten.se

Från: Annika Andersson <annika.andersson4@jonkoping.se>
Skickat: den 11 april 2018 16:10
Till: mineinspect
Kopia: Roger Rohdin; Marie Wikander Ederfors
Ämne: Yttrande från tekniska nämnden Jönköpings kommun angående samråd dnr BS 22-838-2012
Bifogade filer: Tn protokoll 2018-04-10 § 75.pdf; Påskriften tjänsteskrivelse Tn_2018_214.pdf

Ink 2018-04-11
Dnr
BS 22-838-2012

Hejl

Översänder yttrande från tekniska nämnden Jönköpings kommun angående samråd enligt 8 kap. 1 § minerallagen (1991:45) avseende ansökan om bearbetningskoncession för området Norra Kärr K nr 1 i Jönköpings kommun, Jönköpings län, ert dnr BS 22-838-2012.

Yttrande kommer även med papperspost.

Med vänlig hälsning

Annika Andersson
Nämndsekreterare

Jönköpings kommun
Tekniska kontoret
551 89 Jönköping
Tfn 036 10 51 49
annika.andersson4@jonkoping.se

§ 75

**Yttrande över ansökan om bearbetningskoncession enligt
minerallagen för Norra Kärr K nr 1**

Tn/2018:214 340

BERGSSTATEN

Ink 2018-04-11

Dnr

BS.....

Sammanfattning

Jönköpings kommun har tagit emot remissen från länsstyrelsen gällande ansökan om bearbetningskoncession enligt minerallagen (1991:45) för Norra Kärr K nr 1, Jönköpings kommun. Kommunstyrelsen har remitterat ärendet till bland andra tekniska nämnden. Jönköpings kommun är huvudman för den allmänna dricksvattenförsörjningen i kommunen. Jönköpings dricksvattenanläggningar är utpekade som riksintresse för vattenförsörjning. Vättern spelar en central och ytterst avgörande roll för kommunens dricksvattenförsörjning idag såväl som i framtiden.

Bolagets ansökan beaktar inte viktiga allmänna intressen enligt 3 kap miljöbalken. Det rör sig om områden särskilt lämpliga för vattenförsörjning enligt 3 kap 8 § och områden av betydelse för totalförsvaret enligt 3 kap 9 §. Genom att ansökan överhuvudtaget inte belyser påverkan på viktiga allmänna intressen går det inte att avgöra om en god hushållning kan uppnås. Ansökan är varken allsidig eller övergripande och måste betraktas som ytterst bristfällig. Även miljökonsekvensbedömningen är bristfällig, speciellt vad gäller driftsanläggningarna. Tekniska nämnden föreslår kommunstyrelsen att råda länsstyrelsen och Bergsstaten att avstyrka ansökan om bearbetningskoncession **och att inte godkänna miljökonsekvensbeskrivningen.**

Beslutsunderlag

Tekniska kontorets tjänsteskrivelse 2018-03-27

Remiss Ansökan om bearbetningskoncession enligt minerallagen (1991:45) för Norra Kärr K nr 1, Jönköpings kommun med tillhörande handlingar

Förslag till tekniska nämnden

- Att föreslå kommunstyrelsen att råda länsstyrelsen och Bergsstaten att avstyrka ansökan om bearbetningskoncession på grund av att sökanden ej tagit hänsyn till hushållningsreglerna.
- Att föreslå kommunstyrelsen att råda länsstyrelsen och Bergsstaten att inte godkänna miljökonsekvensbeskrivningen utan att den görs om på så sätt att den uppfyller standarden enligt miljökonsekvensförordningen med hänsyn tagen till synpunkterna i tekniska kontorets tjänsteskrivelse.
- Tekniska nämnden beslutar om omedelbar justering.

TEKNISKA NÄMNDENS BEHANDLING 2018-04-10

Yrkanden

Bob Lind (MP) lämnar följande tilläggsyrkande till tekniska kontorets förslag:

- Att föreslå kommunstyrelsen att verka för att lagändring kommer till stånd så att hela Vätterns akvifer ska utgöra riksintresse. Detta riksintresse bör

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

dessutom vara överordnat andra riksintressen då det är väsentligt för människors hälsa.

- Kommunen tillsätter resurser för att noga följa tillståndsprocessen runt gruvan.
- Kommunen bör överklaga eventuellt godkännande till bearbetningskoncession från Bergmästaren.

Hanns Boris (KD) yrkar för alliansen bifall till tekniska kontorets förslag tillsammans med första beslutssatsen i Bob Linds tilläggsyrkande.

Ola Helt (f.d. M) yrkar bifall till första beslutssatsen i Bob Linds tilläggsyrkande.

Kristian Aronsson (SD) yrkar bifall till tekniska kontorets förslag med Bob Linds tilläggsyrkande i sin helhet.

Elin Rydberg (S) yrkar bifall till tekniska kontorets förslag med Bob Linds tilläggsyrkande i sin helhet.

Propositionsordning

Ordförande meddelar att han först kommer att ställa proposition på tekniska kontorets förslag och därefter på Bob Linds tilläggsyrkande beslutssats per beslutssats.

Tekniska nämnden godkänner propositionsordningen.

Proposition 1

Ordföranden ställer proposition på tekniska kontorets förslag och finner att tekniska nämnden antar detsamma.

Proposition 2

Ordföranden ställer proposition på den första beslutssatsen i Bob Linds tilläggsyrkande och finner att tekniska nämnden antar densamma.

Proposition 3

Ordföranden ställer proposition på den andra beslutssatsen i Bob Linds tilläggsyrkande och finner att tekniska nämnden avslår densamma.

Omröstning begärs.

Omröstning

Följande propositionsordning godkänns:

Ja-röst för avslag på Bob Linds tilläggsyrkande.

Nej-röst för bifall till Bob Linds tilläggsyrkande.

Upprop förrättas och röster avges på sätt som anges nedan:

Ledamot	Ja	Nej	Avstår
Ola Helt (f.d. M)	X		
Thomas Candemar (M)	X		
Sylve Gunnarsson (C)	X		
Lars- Erik Zackrisson (L)	X		
Ann Bjurgren (S)		X	
Ia Andersson (S)		X	
Hans Lennart Stenqvist (S)		X	
Tommy Lindqvist (S)		X	
Bob Lind (MP)		X	
Kristian Aronsson (SD)		X	
Elin Rydberg (S) 2:e vice ordf.		X	
Hanns Boris (KD) 1:e vice ordf.	X		
Anders Jörgensson (f.d. M) ordf.	X		
Summa	6	7	0

Tekniska nämnden har alltså med 7 nej-röster mot 6 ja-röster bifallit Bob Linds tilläggsyrkande.

Proposition 4

Ordföranden ställer proposition på den tredje beslutssatsen i Bob Linds tilläggsyrkande och finner att tekniska nämnden bifaller densamma.

Omröstning begärs.

Omröstning

Följande propositionsordning godkänns:

Ja-röst för avslag på Bob Linds tilläggsyrkande.
Nej-röst för bifall till Bob Linds tilläggsyrkande.

Upprop förrättas och röster avges på sätt som anges nedan:

Ledamot	Ja	Nej	Avstår
Ola Helt (f.d. M)	X		
Thomas Candemar (M)	X		
Sylve Gunnarsson (C)	X		
Lars- Erik Zackrisson (L)	X		
Ann Bjurgren (S)		X	
Ia Andersson (S)		X	
Hans Lennart Stenqvist (S)		X	
Tomny Lindqvist (S)		X	
Bob Lind (MP)		X	
Kristian Aronsson (SD)		X	
Elin Rydberg (S) 2:e vice ordf.		X	
Hanns Boris (KD) 1:e vice ordf.	X		
Anders Jörgensson (f.d. M) ordf.	X		
Summa	6	7	0

Tekniska nämnden har alltså med 7 nej-röster mot 6 ja-röster bifallit Bob Linds tilläggsyrkande.

Tekniska nämndens beslut

- Kommunstyrelsen föreslås att råda länsstyrelsen och Bergsstaten att avstyrka ansökan om bearbetningskoncession på grund av att sökanden ej tagit hänsyn till hushållningsreglerna.
- Kommunstyrelsen föreslås att råda länsstyrelsen och Bergsstaten att inte godkänna miljökonsekvensbeskrivningen utan att den görs om på så sätt att den uppfyller standarden enligt miljökonsekvensförordningen med hänsyn tagen till synpunkterna i tekniska kontorets tjänsteskrivelse.
- Kommunstyrelsen föreslås att verka för att lagändring kommer till stånd så att hela Vätterns akvifer ska utgöra riksintresse. Detta riksintresse bör dessutom vara överordnat andra riksintressen då det är väsentligt för människors hälsa.
- Kommunen tillsätter resurser för att noga följa tillståndsprocessen runt gruvan.
- Kommunen bör överklaga eventuellt godkännande till bearbetningskoncession från Bergmästaren.
- Tekniska nämnden beslutar om omedelbar justering.

Reservationer

Ola Helt (f.d. M) och Anders Jörgensson (f.d. M) reserverar sig mot tekniska nämndens beslut till förmån för Ola Helts förslag.

Alliansgruppen reserverar sig mot tekniska nämndens beslut till förmån för Hanns Boris (KD) förslag.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Beslutet expedieras till:
Kommunstyrelsen
Bergsstaten
Thomas Bergholm
Roger Rohdin
Marie Ederfors

BERGSSTATEN	
Ink	2018 -04- 11
Dnr	
BS

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Protokollsanteckning
till § 75

Annika Andersson

Från: Sylve Gunnarsson
Skickat: den 10 april 2018 11:15
Till: Annika Andersson
Ämne: Protokollsanteckning

BERGSSTATEN
Ink 2018 -04- 11
Dnr
BS.....

Centerpartiet är emot gruvbrytning men jag ser inte att vi som nämnd, på detta sätt, ska berätta för kommunstyrelsen vad de ska göra. De arbetar för fullt med frågan vad jag förstått.

Mvh

Sylve Gunnarsson

Skickat från min Huawei Mobile

Tekniska nämnden

BERGSSTATEN	
Ink	2018 -04- 11
Dnr	
BS.....	

Yttrande över ansökan om bearbetningskoncession enligt minerallagen för Norra Kärr K nr 1

Tn/2018:214 340

Sammanfattning

Jönköpings kommun har tagit emot remissen från länsstyrelsen gällande ansökan om bearbetningskoncession enligt minerallagen (1991:45) för Norra Kärr K nr 1, Jönköpings kommun. Kommunstyrelsen har remitterat ärendet till bland andra tekniska nämnden. Jönköpings kommun är huvudman för den allmänna dricksvattenförsörjningen i kommunen. Jönköpings dricksvattenanläggningar är utpekade som riksintresse för vattenförsörjning. Vättern spelar en central och ytterst avgörande roll för kommunens dricksvattenförsörjning idag såväl som i framtiden. Bolagets ansökan beaktar inte viktiga allmänna intressen enligt 3 kap miljöbalken. Det rör sig om områden särskilt lämpliga för vattenförsörjning enligt 3 kap 8 § och områden av betydelse för totalförsvaret enligt 3 kap 9 §. Genom att ansökan överhuvudtaget inte belyser påverkan på viktiga allmänna intressen går det inte att avgöra om en god hushållning kan uppnås. Ansökan är varken allsidig eller övergripande och måste betraktas som ytterst bristfällig. Även miljökonsekvensbedömningen är bristfällig, speciellt vad gäller driftsanläggningarna. Tekniska nämnden föreslår kommunstyrelsen att råda länsstyrelsen och Bergsstaten att avstyrka ansökan om bearbetningskoncession och att inte godkänna miljökonsekvensbeskrivningen.

Beslutsunderlag

Tekniska kontorets tjänsteskrivelse 2018-03-27

Remiss Ansökan om bearbetningskoncession enligt minerallagen (1991:45) för Norra Kärr K nr 1, Jönköpings kommun med tillhörande handlingar

Förslag till tekniska nämnden

- Att föreslå kommunstyrelsen att råda länsstyrelsen och Bergsstaten att avstyrka ansökan om bearbetningskoncession på grund av att sökanden ej tagit hänsyn till hushållningsreglerna
- Att föreslå kommunstyrelsen att råda länsstyrelsen och Bergsstaten att inte godkänna miljökonsekvensbeskrivningen utan att den görs om på så sätt att den uppfyller standarden enligt miljökonsekvensförordningen med hänsyn tagen till synpunkterna i tekniska kontorets tjänsteskrivelse
- Tekniska nämnden beslutar om omedelbar justering

TEKNISKA KONTORET
Besöksadress Juneporten
Västra Storgatan 16 551 89 Jönköping
tekniska@jonkoping.se

Ljuset vid Vättern

Ärende

Jönköpings kommun har tagit emot remissen från länsstyrelsen gällande ansökan om bearbetningskoncession enligt minerallagen (1991:45) för Norra Kärr K nr 1, Jönköpings kommun. Kommunstyrelsen har remitterat ärendet till bland andra tekniska nämnden. Kommunens yttrande ska avse tillämpningen av 3 och 4 kap. miljöbalken samt bedömning av den till ansökan bifogade miljökonsekvensbeskrivningen.

Jönköpings kommun är huvudman för den allmänna dricksvattenförsörjningen i kommunen och det verksamhetsområdet är tekniska nämndens ansvar. Jönköpings dricksvattenanläggningar är utpekade som riksintresse för vattenförsörjning. Vättern spelar en central och ytterst avgörande roll för kommunens dricksvattenförsörjning idag såväl som i framtiden. Vättern är vattentäkt för flera kommuner. Totalt är närmare 300 000 människor beroende av Vättern för sin dricksvattenförsörjning. Inom 10-15 år kan den siffran mer än fördubblas. Även vattentäkterna nedströms i Motala ströms vattensystem påverkas av Vätterns miljötillstånd och vattenkvalitet.

Jönköpings kommun har under många år arbetat med modellering och riskbedömning av vatten- och slamflöden från Vätterbranterna till Vättern samt vattenrörelser i Vättern. Med den kunskapen är det självklart att den föreslagna gruvverksamheten som huvudsakligen avses att placeras i Vätterns avrinningsområde kan påverka Vättern både under och efter brytningsperioden. Därför måste ansökan även ta hänsyn till bland annat riksintressen och Natura 2000-områden i Vättern. Detta görs inte och inte heller finns i ansökan någon seriös utredning som visar att intressen i Vättern inte påverkas.

Bolagets ansökan beaktar inte viktiga allmänna intressen enligt 3 kap miljöbalken. Det rör sig om områden särskilt lämpliga för vattenförsörjning enligt 3 kap 8 § och områden av betydelse för totalförsvaret enligt 3 kap 9 §. Huruvida gruvverksamheten är förenlig med dessa intressen kan inte utläsas ur ansökan som därmed måste betraktas som ytterst bristfällig.

Enligt 3 kap 10 § miljöbalken framgår att om ett område är av riksintresse för flera oförenliga ändamål så ska företräde ges till det ändamål som på lämpligaste sätt främjar en långsiktig hushållning med marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt. Därigenom måste den föreslagna gruvanläggningens påverkan på Vättern på lång sikt utredas. Med lång sikt måste i detta ärende avses åtminstone flera hundra år efter att malmkroppen är utbruten. Därför är det nödvändigt att redan i detta skede av prövningen belysa konsekvenser för riksintressena knutna till Vättern både vad gäller olyckor och långvarig tillförsel av potentiellt skadliga ämnen till sjön. Genom att ansökan överhuvudtaget inte belyser påverkan på intressen enligt 3 kap 8 § och 3 kap 9 § miljöbalken går det inte att avgöra om en god hushållning kan uppnås.

I förarbetena till minerallagen betonas det att det är viktigt att den avvägning som görs i koncessionsärendet enligt 3 och 4 kap miljöbalken är allsidig och övergripande. Genom att ansökan överhuvudtaget inte belyser påverkan på intressen enligt 3 kap 8 § och 3 kap 9 § miljöbalken är ansökan varken allsidig eller övergripande.

Skäl till varför 3 kap 8 § miljöbalken inte har beaktats

Miljöbalken 3 kap. Grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenområden:

8 § Mark- och vattenområden som är särskilt lämpliga för anläggningar för industriell produktion, energiproduktion, energidistribution, kommunikationer, **vattenförsörjning** eller avfallshantering skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av sådana anläggningar.

Områden som är av riksintresse för anläggningar som avses i första stycket skall skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna.

I Vättern finns två av Havs- och vattenmyndigheten beslutade riksintressen för vattenförsörjning: Jönköpings dricksvattenanläggningar och Skaraborgsvattens dricksvattenanläggningar. Dessutom finns två riksintressen nedströms i Norrköping och Linköping. Besluten om riksintresse är fattade 2016.

En robust vattenförsörjning är en samhällskritisk infrastruktur som är av avgörande betydelse för en trygg samhällsutveckling. Några anläggningar är så strategiskt viktiga att de bedöms vara av riksintresse. Jönköpings dricksvattenanläggningar bedöms vara av riksintresse av följande skäl; nyttjas/kan nyttjas av många människor, stor kapacitet och god kvalitet, liten risk att påverkas av klimatförändringar samt behövs som reserv eller för framtida användning.

Enligt 3 kap 8 § andra stycket miljöbalken ska områden som är av riksintresse för anläggningar för vattenförsörjning skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna. Hänsyn ska tas till de avgränsningar och värdebeskrivningar som Havs- och vattenmyndigheten tagit fram inför beslutet om riksintresse och ska vara till stöd vid prövning enligt minerallagen (Havs- och vattenmyndighetens beslut om utpekande av områden av riksintresse för anläggningar för vattenförsörjning - Jönköpings dricksvattenanläggningar, 2016-09-16). I bolagets ansökan har någon hänsyn ej tagits till dessa riksintressen.

Ett av syftena med utpekandet av Vätterns område av riksintresse för anläggningar för vattenförsörjning är att förhindra att kemiska föroreningar når intagspunkter i sådan omfattning att beredningen av dricksvatten vid vattenverken påtagligt försvåras. I Havs- och vattenmyndighetens beslut med tillhörande värdebeskrivning står att läsa att en bedömning av en verksamhets påverkan behöver göras från fall till fall. Även verksamheter utanför själva området av riksintresse kan innebära påtaglig skada på riksintresset och ska omfattas av bedömningen.

I värdebeskrivningen framgår också att Vätterns näringsfattiga karaktär gör att sjöns vattenkvalitet är känslig för utsläpp av näringsämnen, metaller och miljögifter. Sjöns långa omsättningstid på 60 år gör att effekterna av utsläpp kan bli långvariga. Risker och hot kan ses utifrån två aspekter, dels en plötslig påverkan i form av exempelvis ett utsläpp som påverkar vattenverk eller vattenkvaliteten i närheten av intaget, dels en mer långsiktig påverkan på vattnet.

Under avsnittet "Risker och hot som kan påverka vattentäkten" i värdebeskrivningen står bl a följande:

"Mineralbrytning är en fråga som aktualiserats de senaste åren med genomförda undersökningar enligt minerallagen på flera platser i och i närheten av södra Vättern. Beroende på hur en sådan verksamhet bedrivs och lokaliseras, skulle den kunna påverka dricksvattenkvaliteten.

Gruvverksamhet finns i anslutning till Vättern och det finns planer på utökad gruvbrytning i området. En olycka vid en sådan verksamhet i Vättern eller i nära anslutning till Vättern innebär sannolikt en påverkan på vattenkvaliteten."

Det står därmed klart att risken för påverkan måste utredas i samband med ansökan om bearbetningskoncession. Det är uppenbart att dricksvattenförsörjningen torde kunna påverkas på åtminstone två sätt genom att den föreslagna gruvanläggningen är placerad i Vätterns tillrinningsområde mycket nära sjön. Dels genom en eventuell avledning av förorenat vatten från upplag och magasin till Vättern. Dels genom ett dammbrott på den upp till 50 meter höga dammvallen till sandmagasinet och följande slamström ner till Vättern. Dessa frågor måste noga utredas. Eftersom sandmagasinet kommer att vara kvar långt efter att en eventuell brytning upphört måste dimensionerande fall som sökanden behöver undersöka vara konsekvenser av dammbrott vid fulla magasin samt konsekvenser av ett så kallat tusenårsregn över avrinningsområdet där gruvanläggningarna är tänkta att placeras samt påverkan av avrinning från anläggningen efter att gruvverksamheten avslutats.

Skäl till varför 3 kap 9 § miljöbalken inte har beaktats

Miljöbalken 3 kap. Grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenområden:

9 § Mark- och vattenområden som har betydelse för totalförsvaret skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt motverka totalförsvarets intressen.

Områden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar skall skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna.

Dricksvattenförsörjningen är av vital betydelse för totalförsvaret. Enligt Riksdagens försvarsdelegation (Ds 2017:66) är säkerställandet av en nödvändig och rimlig försörjning av bl.a. dricksvatten är avgörande för att upprätthålla förmågan inom hela totalförsvaret vid en allvarlig säkerhetspolitisk kris och i krig. Länsstyrelsen i Jönköpings län har beslutat att Hägebergs vattenverk och råvattenpumpstation är skyddsobjekt. Jönköpings kommun har också ansökt om att länsstyrelsen ska förklara Brunstorps vattenverk som skyddsobjekt.

Risken med att placera stora volymer skadligt material ovanför Vättern som genom krigshandlingar eller sabotage skulle kunna slå ut dricksvattenförsörjningen för hundratusentals invånare har inte beaktats i ansökan.

Brister i miljökonsekvensbeskrivningen

Tekniska kontoret framhåller också att sökandens miljökonsekvensbeskrivning är starkt bristfällig vad gäller redovisning av bestämmelserna i 3 kap 8 § och 3 kap 9 § miljöbalken. Detta gäller såväl miljökonsekvensbeskrivningen i den ursprungliga ansökan (Miljökonsekvensbeskrivning Bearbetningskoncession i Norra Kärr,

2012-06-25) som i kompletteringen (PM daterad 2018-01-10). Tekniska kontoret är starkt kritiska till ett eventuellt beviljande om bearbetningskoncession och ifrågasätter följande:

Miljökonsekvensbeskrivningen behandlar påverkan på Vättern i egenskap av vattentäkt i ytterst begränsad omfattning trots att det i kompletteringen (PM daterad 2018-01-10) framgår att föreslaget område för lokalisering av gråbergssupplag och sandmagasin ligger inom Vätterns tillrinningsområde. Merparten av anläggningarna och den tilltänkta gruvan hamnar rent fysiskt inom Stavabäckens avrinningsområde. Industriområdet berör fysiskt både Stavabäckens och Narbäckens avrinningsområde. Båda dessa bäckar mynnar i Vättern.

2014-01-30 fattade länsstyrelserna runt Vättern beslut om att Vättern med tillrinnande vattendrag utgör vattenskyddsområde. Stavabäckens och Narbäckens nedre delar ingår i vattenskyddsområdet vars syfte är att långsiktigt säkerställa vattentillgång och råvattenkvalitet samt möjliggöra nyttjande av Vättern för vattenförsörjningsändamål i ett långsiktigt perspektiv för de som får sitt dricksvatten från Vättern idag och för de som i framtiden kommer att nyttja Vättern som vattentäkt.

Det saknas också kriterium för vattenförsörjning i tabell 2 i PM:et. Än mer anmärkningsvärt är att själva sammanställningen av de miljörelaterade kriterierna och de 14 olika alternativa platserna för sandmagasin inte finns med i handlingarna. Härtill omnämns även utvärdering av platserna ställt mot tekniska kriterier såsom risker vid dammas, transporter, expansionsmöjligheter. Inte heller denna sammanställning redovisas i tillgängligt material.

En miljökonsekvensbeskrivning som inte redovisar nollalternativ eller värsta tänkbara scenario kan inte anses vara annat än klart undermålig. Ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen redovisar endast påverkan vid ett tänkt driftstillstånd. Vad händer när driften inte går som den ska och vattnet inte kan avledas som tänkt i de mängder/flöden som utgör normaldrift? Brister dammarna får det sannolikt stora konsekvenser även för områden utanför själva anläggningen. Vättern är högst troligt i riskzonen.

Bolaget redovisar beräknade vattenflöden för ett normalår för det 20:e driftåret. Det lämnas dock inte förklaring till varför det 20:e driftåret bäst representerar driften och dess påverkan. Hur ser det ut de första åren? När är flöden och påverkan som störst under gruvdrift? Hur stora skillnader är det mellan början av en driftperiod jämfört med slutet?

I tabell 4 i PM:et redovisas beräknad årlig utlakning från gråbergssupplag och sandmagasin. Jämförs dessa mängder med mängderna från andra punktkällor i tabell 3 i Vätternvårdsförbundets rapport nr 123 Metaller i Vätterns avrinningsområde (siffror inom parentes) tydliggörs gruvans stora påverkan avseende en del metaller: 38 kg As/år (24), 1,8 kg Cd/år (6,3), 139 kg Pb/år (144).

BERGSSTATEN	
Ink	2018 -04- 11
Dnr	
BS

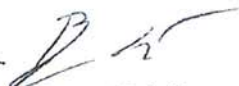
6 (6)

Tillämpning av barnkonventionen

Ärendet berör barn direkt eller indirekt i enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter eftersom tillgång till hälsosamt och rent dricksvatten är en grundförutsättning för alla.

Thomas Bergholm
Teknisk direktör

Roger Rohdin
VA-chef

Marie Ederfors
Utredningsingenjör

Beslutet expedieras till:

Kommunstyrelsen
Thomas Bergholm
Roger Rohdin
Marie Ederfors

Larsson Ulrika F

Från: Kristina Persson Säker <kristina.persson.saker@bergsstaten.se>
Skickat: den 13 april 2018 15:46
Till: Länsstyrelsen i Jönköpings län
Ämne: Skrivelser gällande ansökan om bearbetningskoncessionen Norra Kärr K nr 1
Bifogade filer: 22-838-2012.pdf

Uppföljningsflagga: Följ upp
Flagga: Har meddelandeflagga

Kategorier: Grå kategori

Hej,

Bifogar för kännedom skrivelser skannade i en pdf-fil. Skrivelserna har inkommit till till Bergsstaten under eftermiddagen den 11/4 samt den 12/4 och 13/4.

Med vänlig hälsning

Kristina Persson Säker
Bergsstaten
Varvsgatan 41, 972 32 Luleå
Tel: 0920-23 79 00
E-post: mineinspect@bergsstaten.se

Bergsstaten
Varvsgatan 41
972 32 Luleå

Yttrande över ansökan om bearbetningskoncession för området Norra Kärr nr 1.

Bolaget Tasman har ansökt om förlängd bearbetningskoncession för Norra Kärr nr 1. Undertecknad anser att ansökan skall avslås. I minerallagen kap 4 & 2 står att koncession ska meddelas om fyndighetens art inte gör det olämpligt att sökanden får den begärda koncessionen. En mer olämplig plats för gruvbrytning än Norra Kärr torde vara svår att finna.

Det viktigaste kriteriet för platsens olämplighet är närheten till Vättern som i dag förser ca 300 000 människor med vatten. Inom kort kommer även Örebro kommun att behöva ta sitt dricksvatten från Vättern. Troligen kommer både Stockholm och Köpenhamn att under senare delen av 2000-talet bli tvungna att använda sig av Vättern för sin vattenförsörjning. Att riskera att Vättern inte längre kan leverera rent vatten måste betecknas som nationellt självmord. Men det är inte bara Vättern som hotas av gruvan. Gruvområdet är en vattendelare och även områdena öster om detta kommer att påverkas. Svartån har sitt upprinningsområde här vilket gör att sjön Sommens vatten hotas. Det finns även viss risk för att fågelsjön Tåkern, ett av Europas viktigaste fågelreservat, drabbas.

Den MKB med kompletteringar som Tasmans inlämnat är synnerligen bristfällig. När det gäller områdets värdefulla natur- och kulturtillgångar saknar bolaget all kunskap. Holaveden som helhet är ett av de få områden i vårt land, där man fortfarande kan se tydliga spår av det gamla kulturlandskapet. Detta innebär att här finns viktiga biotoper för hotade växter och djur. Dessa skulle hotas av en gruvetablering. Avfallshögarna med bergmaterial riskerar nämligen att släppa ut syra vilket påverkar artrikedomen. Denna påverkan upphör inte i och med att driften avslutas utan kvarstår.

I nära anslutning till gruvområdet finns två Natura-2000områden, Holkaberg och Narbäck. De kännetecknas förutom av sin artrikedomen av en dramatisk natur med vidsträckt utsikt över Vättern och historiska associationer. Här finns vandringsleder och rastplatser, vilket gör dem till synnerligen

uppskattade rekreationsområden. Genom dessa löper den uråldriga riksvägen, som på medeltiden användes både av pilgrimerna på väg till Nidaros och kungarna som just här avlöstes på sin Eriksgata av smålänningarna. Under nordiska sjuårskriget utkämpades på denna punkt många bittra strider mellan danskar och svenskar. Det är gammalt Per Braheland och längs vägen finns stenar som markerar att detta var hans område. Länsstyrelsen i Östergötland överväger att föreslå Holaveden som riksintresse.

Det har ännu inte klarlagts hur den väg kommer att dras som skall användas för de livsfarliga transporter av de kemikalier som kommer att användas i utvinningsprocessen. Vägverket har förbjudit transport på E4:an av säkerhetsskäl. Alltså måste en väg dras genom Holaveden till Tranås, som är närmaste järnvägsstation. Detta skulle innebära ett oerhört ingrepp i ett landskap som kan tänkas bli ett riksintresse. Stora områden produktiv jordbruksmark skulle gå förlorade och dess ägare tvingas flytta från gårdar som de brukat i generationer. Vad en olycka under dessa transporter skulle innebära vågar ingen tänka på. Oklart är också hur en anslutning till själva järnvägen skulle kunna gå till.

Som redan påpekats inledningsvis: Det är svårt att hitta en plats i Sverige som är mer olämplig för gruvdrift än Norra Kärr.

Ödeshög den 9 april 2018

Ulla Baugner

Grännavägen 17

599 32 Ödeshög

Larsson Ulrika F

Från: Kristina Persson Säker <kristina.persson.saker@bergsstaten.se>
Skickat: den 13 april 2018 15:46
Till: Länsstyrelsen i Jönköpings län
Ämne: Skrivelser gällande ansökan om bearbetningskoncessionen Norra Kärr K nr 1
Bifogade filer: 22-838-2012.pdf

Uppföljningsflagga: Följ upp
Flagga: Har meddelandeflagga

Kategorier: Grå kategori

Hej,

Bifogar för kännedom skrivelser skannade i en pdf-fil. Skrivelserna har inkommit till till Bergsstaten under eftermiddagen den 11/4 samt den 12/4 och 13/4.

Med vänlig hälsning

Kristina Persson Säker
Bergsstaten
Varvsgatan 41, 972 32 Luleå
Tel: 0920-23 79 00
E-post: mineinspect@bergsstaten.se

Från: Göran Leander <leander@lokalpost.se>
Skickat: den 12 april 2018 18:00
Till: mineinspect
Ämne: Yttrande
Bifogade filer: CCE20180412_0000.pdf

BERGSSTATEN	
Ink	2018 -04- 12
Dnr	
BS	22-838-2012

2018-04-12

Yttrande till Bergsstaten

Bergsstaten
Varvsgatan 41
972 32 Luleå

Mailas till: mineinspect@bergsstaten.se

BERGSSTATEN	
Ink	2018-04-12
Dnr	
BS

Yttrande över ansökan om bearbetningskoncession för området Norra Kärr K nr 1

Jag som yttrar mig

Göran Leander AB
Norrby Oxelgård 59594 Mjölby

Jag avstyrker att bearbetningskoncession meddelas.

Skäl för mitt ställningstagande

Den främsta anledningen till att jag motsätter mig en bearbetningskoncession är att jag anser risken för kontaminering av både Vättern och Svartåns upprinningsområde är alltför stor kontra eventuella vinster som den tilltänkta gruvdriften kan medföra. Vid brytning av sällsynta jordartsmetaller (REE) uppkommer en mängd avfall som ska tas om hand och deponeras. I detta material kommer flera giftiga ämnen som bland annat Uran (U), Torium (Th), Bly (Pb) finnas. Skulle dessa ämnen läcka ut i Svartån eller Vättern så skulle konsekvenserna vara ödesdigra och näst intill katastrofala för de människor som lever i dess närhet. Historien visar på andra gruvor där man inte lyckats att stänga inne dessa farliga ämnen utan att de istället urlakat och förorenat yt- och grundvatten.

Belägenheten på fyndigheten är så olämplig för exploatering som någon geografisk plats över huvud taget kan vara. Norra Kärr gränsar på ena sidan till Vättern med ett avstånd av bara 1,5 km och på andra sidan gränsar man till Svartåsystemets upprinning. Vättern är redan idag Europas 5:e största dricksvattentäkt, och i framtiden planeras ännu fler människor få sitt dricksvatten från Vättern. Även Svartån är idag en viktig dricksvattentäkt, bland annat för Mjölby stad.

Utöver ovan angivna generella och allvarliga miljörisker, så utgör också den kontamineringsrisk som mitt eget lantbruk utsätts för, om lakvatten från avfallsdeponierna läcker ut i Svartåns upprinningsområde och tar sig ut på Östgötaslätten, en allvarlig fara mot mitt eget lantbruksföretag. Min jordbruksverksamhet med odling av "specialgrödor" (potatis/grönsaker) är beroende av bevattningsvatten från Svartån och om detta kontamineras så kommer det att påverka min möjlighet att odla specialgrödor ytterst negativt. Många av Östgötaslättens lantbrukare tar idag bevattningsvatten till sina åkrar från Svartån. Om detta blir kontaminerat kan möjligheten till grönsaksodling på åkermarken i Östergötland i hög grad gå förlorad och Sveriges redan låga självförsörjningsgrad på grönsaker blir ännu lägre.

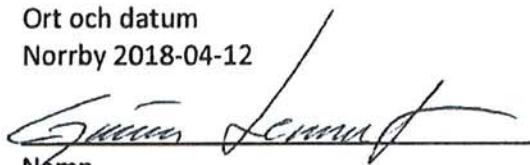
Några ytterligare reflektioner kring ärendet:

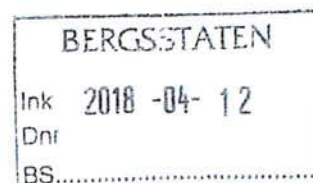
2018-04-12

När Tasman Metals redovisar tillvägagångsättet för att framställa dessa metaller, visar det sig att syra-åtgången för att kunna uppnå samma kapacitet vid Norra Kärr som i Quebec, blir 3 gånger så hög som i deras gruva i Quebec.

Produktionen av REE i Sverige kan, om behövt, i första hand ske genom utvinning av REE som redan finns i befintliga deponier av gruvavfall.

Ort och datum
Norrby 2018-04-12

Namn

Larsson Ulrika F

Från: Kristina Persson Säker <kristina.persson.saker@bergsstaten.se>
Skickat: den 13 april 2018 15:46
Till: Länsstyrelsen i Jönköpings län
Ämne: Skrivelser gällande ansökan om bearbetningskoncessionen Norra Kärr K nr 1
Bifogade filer: 22-838-2012.pdf

Uppföljningsflagga: Följ upp
Flagga: Har meddelandeflagga

Kategorier: Grå kategori

Hej,

Bifogar för kännedom skrivelser skannade i en pdf-fil. Skrivelserna har inkommit till till Bergsstaten under eftermiddagen den 11/4 samt den 12/4 och 13/4.

Med vänlig hälsning

Kristina Persson Säker
Bergsstaten
Varvsgatan 41, 972 32 Luleå
Tel: 0920-23 79 00
E-post: mineinspect@bergsstaten.se

Från: Calle Hogstadius <biskopsberga.herrgard@gmail.com>
Skickat: den 12 april 2018 20:09
Till: mineinspect
Ämne: Yttrande för Norra Kärr K nr 1
Bifogade filer: Brev norra kärr 1.jpeg; Brev norra kärr 2.jpeg

BERGSSTATEN
Ink 2018 -04- 12
Dnr
BS. 22-838-2012

Hej.

Här kommer synpunkter som jag hoppas tas till beaktning.

--
Med vänlig hälsning
Calle Hogstadius
070-9518383

Yttrande till Bergsstaten

Bergsstaten
Varvsgatan 41
972 32 Luleå

Mailas till: mineinspect@bergsstaten.se

BERGSSTATEN	
Ink	2018 -04- 12
Dnr	
BS

Yttrande över ansökan om bearbetningskoncession för området Norra Kärr K nr 1

Jag som yttrar mig

Calle Hogstadius
Biskopsberga Herrgård
596 92 Skänninge
070-951 83 83

Jag avstyrker att bearbetningskoncession meddelas.

Skäl för mitt ställningstagande

Den främsta anledningen till att jag motsätter mig en bearbetningskoncession är att jag anser risken för kontaminering av både Vättern och Svartåns upprinningsområde är alltför stor kontra eventuella vinster som den tilltänkta gruvdriften kan medföra. Vid brytning av sällsynta jordartsmetaller (REE) uppkommer en mängd avfall som ska tas om hand och deponeras. I detta material kommer flera giftiga ämnen som bland annat Uran (U), Torium (Th), Bly (Pb) finnas. Skulle dessa ämnen läcka ut i Svartån eller Vättern så skulle konsekvenserna vara ödesdigra och näst intill katastrofala för de människor som lever i dess närhet. Historien visar på andra gruvor där man inte lyckats att stänga inne dessa farliga ämnen utan att de istället urlakat och förorenat yt- och grundvatten.

Belägenheten på fyndigheten är så olämplig för exploatering som någon geografisk plats över huvud taget kan vara. Norra Kärr gränsar på ena sidan till Vättern med ett avstånd av bara 1,5 km och på andra sidan gränsar man till Svartåsystemets upprinning. Vättern är redan idag Europas 5:e största dricksvattentäkt, och i framtiden planeras ännu fler människor få sitt dricksvatten från Vättern. Även Svartån är idag en viktig dricksvattentäkt, bland annat för Mjölby stad.

Utöver ovan angivna generella och allvarliga miljörisker, så utgör också den kontamineringsrisk som mitt eget lantbruk utsätts för, om lakvatten från avfallsdeponierna läcker ut i Svartåns upprinningsområde och tar sig ut på Östgötaslätten, en allvarlig fara mot mitt eget lantbruksföretag. Min jordbruksverksamhet med odling av "specialgrödor" (potatis/grönsaker) är beroende av bevattningsvatten från Svartån och om detta kontamineras så kommer det att påverka min möjlighet att odla specialgrödor ytterst negativt. Många av Östgötaslättens lantbrukare tar idag bevattningsvatten till sina åkrar från Svartån. Om detta blir kontaminerat kan möjligheten till grönsaksodling på åkermarken i Östergötland i hög grad gå förlorad och Sveriges redan låga självförsörjningsgrad på grönsaker blir ännu lägre.

Några ytterligare reflektioner kring ärendet:

När Tasman Metals redovisar tillvägagångssättet för att framställa dessa metaller, visar det sig att syra-åtgången för att kunna uppnå samma kapacitet vid Norra Kärr som i Quebec, blir 3 gånger så hög som i deras gruva i Quebec.

Produktionen av REE i Sverige kan, om behövt, i första hand ske genom utvinning av REE som redan finns i befintliga deponier av gruvavfall.

Skänninge den 12 april 2018
Ort och datum

Namn

BERGSSTATEN	
Ink	2018 -04- 12
Dnr	
BS

Larsson Ulrika F

Från: Kristina Persson Säker <kristina.persson.saker@bergsstaten.se>
Skickat: den 13 april 2018 15:46
Till: Länsstyrelsen i Jönköpings län
Ämne: Skrivelser gällande ansökan om bearbetningskoncessionen Norra Kärr K nr 1
Bifogade filer: 22-838-2012.pdf

Uppföljningsflagga: Följ upp
Flagga: Har meddelandeflagga

Kategorier: Grå kategori

Hej,

Bifogar för kännedom skrivelser skannade i en pdf-fil. Skrivelserna har inkommit till till Bergsstaten under eftermiddagen den 11/4 samt den 12/4 och 13/4.

Med vänlig hälsning

Kristina Persson Säker
Bergsstaten
Varvsgatan 41, 972 32 Luleå
Tel: 0920-23 79 00
E-post: mineinspect@bergsstaten.se

Bergsstaten

2018-04-11

Varvsgatan 41
972 32 Luleå

Yttrande över ansökan om bearbetningskoncession för området Norra Kärr K nr 1

Jag som yttrar mig är

Gullvi Forsberg, Planstigen 3, 57162 Bodafors. Tel 0380/37 12 82
Född i Södra Hultsjö, Gränna landsförsamling. Fastigheten har numera beteckningen Hultsjö 1:8 ,ligger i Jönköpings kommun och jag är delägare i den.

Jag avstyrker att bearbetningskoncession meddelas.

Den kompletterande miljökonsekvensbeskrivningen som Tasman Metals AB upprättat inför ansökan om bearbetningskoncession i Norra Kärr inger mig stora farhågor angående avrinningen från verksamhetsområdet. Att stora delar av området runt Norra Kärr skulle beröras vid en eventuell gruvetablering visste vi sedan tidigare.

Nu tillkommer större oro rörande våra marker och vår sjö - Stensjön. Anledningen är att den dominerande lösningen i kompletteringsdelen är avrinning söderut mot Adelövsån och de stora sjöarna och vattendragen. Tidigare var avrinning mot Vättern huvudalternativet enligt min bedömning .Vättern är eftertraktad som vattentäkt av många kommuner. Att riskera föroreningar där är oansvarigt och miljövidrigt. Även jag vill Rädda Vättern!

Mina farhågor kan sammanfattas i några punkter:

- Vacker natur med omväxlande landskap och små vattendrag kommer att förstöras genom kanalbyggen i min närhet. Ett osannolikt skräckscenario tornar upp sig för min inre blick. Det är

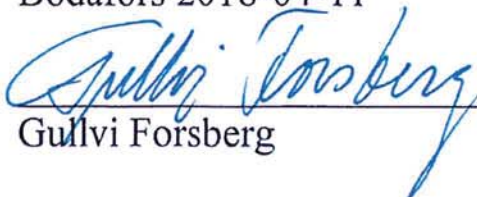
obegripligt hur de små bäckar jag hoppat över som barn ska kunna svälja oerhörda vattenmassor utan att stora skador uppstår. Ingenting om hur detta ska gå till finns noterat i ansökan.

- Nattviol, mandelblom, solvända m.fl. ängsblommor får stå tillbaka.
- Vattnet i sjösystemet Gransjön, Hultsjön och Stensjön söderöver riskerar föroreningar. Vem vågar använda brunnsvattnet vid vår fastighet?
- Fågellivet i form av storlom, trana, häger, tärna m.fl. arter kommer att störas. Stensjön marknadsförs som viltvatten...Lugnet gör att många fåglar återkommer för häckning varje år.
- Fisket blir ointressant.
- Badlivet i Stensjön har berett mycket stor glädje för min familj i många decennier. Hur bra blir vattenkvalitén i framtiden eftersom vår sjö ligger så nära verksamhetsområdet?
- Hultsjö 1:8 har två överenskommelser om biotopskyddsområde varav det ena sträcker sig ned till Stensjöns strand.
- Vår jordbruksfastighet ligger i Östra Vätterbranternas avslut mot Adelöv.
- Naturreseptatet Huluskogen ligger vid Stensjöns östra strand, Tranås kommun.

Av dessa i mångt och mycket personliga skäl avstyrker jag ansökan om bearbetningskoncession för området Norra Kärr nr K1.

Min oro för allvarliga konsekvenser för alla vattendrag som kommer att beröras mot Roxens utlopp är inte mindre. Med dagens snabba teknikutveckling kan ersättning till de eftertraktade metallerna förhoppningsvis snart finnas utan genomgripande förändringar för natur och människor.

Bodafors 2018-04-11

Gullvi Forsberg

Larsson Ulrika F

Från: Kristina Persson Säker <kristina.persson.saker@bergsstaten.se>
Skickat: den 13 april 2018 15:46
Till: Länsstyrelsen i Jönköpings län
Ämne: Skrivelser gällande ansökan om bearbetningskoncessionen Norra Kärr K nr 1
Bifogade filer: 22-838-2012.pdf

Uppföljningsflagga: Följ upp
Flagga: Har meddelandeflagga

Kategorier: Grå kategori

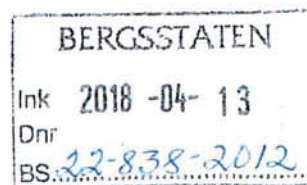
Hej,

Bifogar för kännedom skrivelser skannade i en pdf-fil. Skrivelserna har inkommit till till Bergsstaten under eftermiddagen den 11/4 samt den 12/4 och 13/4.

Med vänlig hälsning

Kristina Persson Säker
Bergsstaten
Varvsgatan 41, 972 32 Luleå
Tel: 0920-23 79 00
E-post: mineinspect@bergsstaten.se

Från: Marianne <marianne.dahlgren@tele2.se>
Skickat: den 13 april 2018 10:30
Till: mineinspect
Ämne: skrivelse

Bergsstaten
Varvsgatan 41
972 32 Luleå

Datum 2018-04-12

Yttrande över ansökan om bearbetningskoncession för området Norra Kärr K nr 1.

Jag som yttrar mig

Bo Dahlgvist

Krämarp 6

573 91 Tranås

Telefon 0704163055

Jag avstyrker att bearbetningskoncession meddelas.

Skäl

Jag är delägare i Sjövikens Samfällighetsförening som har vattenrättigheter i Sjön Sommen, jag är också permanentboende i området. När ett dammbrott sker i gruvan kommer slam och förgiftat vatten att strömma ner i Sjön Noen och vidare i Svartåns vattensystem där sjön Sommen finns och vidare i Motalaströms vattenområde. Miljökonsekvenserna blir då oöverskådliga för Sommen och Vättern vilka också är dricksvattentäkter för många orter i området.

Tranås Kommun har också sjön Sommen som dricksvattentäkt.

Sjön har också en betydande röding stam.

Sjön Sommen kommer att bli oanvändbar för rekreation och friluftsliv för överskådlig tid.

Påverkan av sjösystemet kommer också att ske med tanke på processvatten som kommer att konstant strömma ut i vattendragen om gruvan kommer till stånd.

En undran som jag också har är hur man kan lämna tillstånd för en gruva typ Norra kärr med tanke på dess placering. Personer insatta i liknande ärenden säger att man inte lägger en vattentäkt nedanför en gruva, men det går tydligen bra att lägga en gruva ovanför en vattentäkt. Detta borde ju enligt sunt förnuft gälla även gälla här.

I området finns också Natura 2000 områden.

Jag hoppas att vi inte skall under en kort tidsperiod förstöra så mycket natur som möjligt, när det aldrig går att återställa.

Larsson Ulrika F

Från: Kristina Persson Säker <kristina.persson.saker@bergsstaten.se>
Skickat: den 13 april 2018 15:46
Till: Länsstyrelsen i Jönköpings län
Ämne: Skrivelser gällande ansökan om bearbetningskoncessionen Norra Kärr K nr 1
Bifogade filer: 22-838-2012.pdf

Uppföljningsflagga: Följ upp
Flagga: Har meddelandeflagga

Kategorier: Grå kategori

Hej,

Bifogar för kännedom skrivelser skannade i en pdf-fil. Skrivelserna har inkommit till till Bergsstaten under eftermiddagen den 11/4 samt den 12/4 och 13/4.

Med vänlig hälsning

Kristina Persson Säker
Bergsstaten
Varvsgatan 41, 972 32 Luleå
Tel: 0920-23 79 00
E-post: mineinspect@bergsstaten.se

Från: Bo Håkansson <bo.thomas.hakansson@telia.com>
Skickat: den 13 april 2018 10:16
Till: mineinspect
Ämne: Yttrande Norra kärr
Bifogade filer: Mitt yttrande till Bergsstaten.jpeg

Här kommer mitt yttrande angående den tänkta gruvan i Norra Kärr.
Vilket jag helt avråder till.

Hälsningar
Bo Håkansson
Karpstigen 2
573 91 Tranås
070 2654 224
bo.thomas.hakansson@telia.com

Bergsstaten
Varvsgatan 41
972 32 Luleå

Datum 2018-04-12

BERGSSTATEN	
Ink	2018 -04- 13
Dnr	
BS	22-838-2012

Yttrande över ansökan om bearbetningskoncession för området Norra Kärr K nr 1.

Jag som yttrar mig

Bo Håkansson
Karpstigen 2
57391 Tranås
bo.thomas.hakansson@telia.com
0703654224

Jag avstyrker att bearbetningskoncession meddelas.

Skäl

Jag är delägare i Sjövikens Samfällighetsförening som har vattenrättigheter i Sjön Sommen, jag är också permanentboende i området. När ett dammbrott sker i gruvan kommer slam och förgiftat vatten att strömma ner i Sjön Noen och vidare i Svartåns vattensystem där sjön Sommen finns och vidare i Motalaströms vattenområde. Miljökonsekvenserna blir då oöverskådliga för Sommen och Vättern vilka också är dricksvattentäkter för många orter i området.

Tranås Kommun har också sjön Sommen som dricksvattentäkt.

Sjön har också en betydande röding stam.

Sjön Sommen kommer att bli oanvändbar för rekreation och friluftsliv för överskådlig tid. Påverkan av sjösystemet kommer också att ske med tanke på processvatten som kommer att konstant strömma ut i vattendragen om gruvan kommer till stånd.

En undran som jag också har är hur man kan lämna tillstånd för en gruva typ Norra kärr med tanke på dess placering. Personer insatta i liknande ärenden säger att man inte lägger en vattentäkt nedanför en gruva, men det går tydligen bra att lägga en gruva ovanför en vattentäkt. Detta borde ju enligt sunt förnuft gälla även gälla här.

I området finns också **Natura 2000** områden.

Jag hoppas att vi inte skall under en kort tidsperiod förstöra så mycket natur som möjligt, när det aldrig går att återställa.

Bo Håkansson
Karpstigen 2
57391 Tranås

Från: "Thomas Gunnarson" <tg.edared@gmail.com>
Skickat: Sun, 15 Apr 2018 09:41:29 +0100
Till: "Länsstyrelsen i Jönköpings län" <Jonkoping@lansstyrelsen.se>
Ämne: 543-2029-18 Tasman
Bilagor: Tasman.pdf

**FAMILJEJORDBRUKARNAS
RIKSFÖRBUND**

Organisationsnr. 842 000-4197

Adress. Gisslabol 31034 Kvibille

Tel.035-56250

2018-04-15

Länsstyrelsen i Jönköpings län

551 86 Jönköpings

Bergsstatens kungörelse 2018-03-08. Erinran.

Gruvdrift i Norra Kärr är ej tillåtlig enligt minerallagens 4 Kap. 2§ punkt 2.

Förutsättningar för koncession, minerallagen 4 Kap. 2§; Koncession ska meddelas, om
1. en fyndighet som sannolikt kan tillgodogöras ekonomiskt har blivit påträffad, och
2. fyndighetens belägenhet och art inte gör det olämpligt att sökanden får den begärda koncessionen.

Att belägenheten Norra Kärr gör fyndigheten olämplig att exploatera är med all reson belagd.

Norra Kärr gränsar till Vättern å ena sidan och till Svartåsystemets upprinning å den andra sidan. Båda utgör viktiga dricksvattentäkter för hushåll. - En gruvdrift kan inte förenas med opåverkad vattenkvalitet. Därmed borde det stått klart från dag 1 att gruvdrift i Norra Kärr är oförenligt med samhällets villkor att dess viktigaste livsmedel, dricksvatten, inte får äventyras.

Det ter sig också uppenbart att ev. vinster av 20-60 års gruvdrift inte kan uppväga förlusten av att området ifråga, med höga boende och brukningsvärden, ödeläggs för all framtid. Efter en gruvdrifts upphörande skulle också en invallad deponi av miljoner ton finmalet berg bli kvarlämnad. En deponi som likaså för all framtid skulle damma och

läcka: Uran, bly, kadmium, torium, asbest, mm såvida dess vallar inte brister och en större katastrof sker.

Enligt vår mening har Bergsstaten medgivet Tasman Metals AB ett undersökningstillstånd för gruvdrift på ett område som saknar lagliga förutsättningar för gruvdrift.

Vårt yrkande: Vi hänvisar till lag och motsätter oss kategoriskt att Bergsstaten skall medge Tasman Metals AB en bearbetnings-koncession för gruvdrift på Norra Kärr.

Produktion av REE i Sverige kan, om behövt, i första hand ske genom utvinning av REE som finns i redan befintliga deponier av gruvavfall.

Regering och myndigheter ska inte öppna nya gruvor då det finns möjlighet att tillämpa cirkulära ekonomier att tillämpa i Norrlandsfältens befintliga deponier.

FÖRSIKTIGHETSPRINCIPEN pekar på att Norra Kärr inte kan öppnas.

Man ska inte exploatera naturresurser då det inte behövs dvs överordnat Hållbarhetskriterier.

Detta skall vägas i ekonomiska båtnadskriterierna i koncessionshänseendet av projektet om sunt förnuft råder.

Thomas Gunnarson

Förbundssekreterare Familjejordbrukarnas Riksförbund

Från: "Morgan-Ingela Andersson" <lillakrokek@hotmail.com>
Skickat: Sun, 15 Apr 2018 20:29:48 +0100
Till: "Länsstyrelsen i Jönköpings län" <Jonkoping@lansstyrelsen.se>
Cc: "Morgan-Ingela Andersson" <lillakrokek@hotmail.com>; "Registrator" <registrator@riksrevisionen.se>
Ämne: 543-2029-18 Yttrande till bergsstaten gällande Norra Kärr
Bilagor: Bilaga 5 REE - Potential för utvinning i Malmfälten av 2015-09-04. Rev 3[1][1][1].pdf, Bilaga 2 Norra Kärr - Brytning av REE [17].pdf, Bilaga 3 NORRA KÄRR PROJEKTET - STOR SKANDAL ATT INGA SAMRÅD HÅLLITS MED BERÖRD ALLMÄNHET OCH SAKÄGARE (5).pdf, Bilaga 4.2018-04-08 LED-Tasmet AB o.Tasman Metals Ltd. - Obesvarade frågor Frågor.pdf, Bilaga 6 BrevBergmästaren20180119.pdf, Bilaga 7 Registerblad NRO06009 NORRA KÄRR.pdf, Tillsynsrapport0010.pdf, Bilaga 1VartarVattnetVägen20180228103441531KartaSwanström[8].pdf

Skickades från [E-post](#) för Windows 10

REE - Potential för utvinning i Malmfälten

Sverige är rikt på de mineraler som EU pekar ut som kritiska för europeisk utveckling utan, att några av dessa mineraler i Norra Kärr behöver utvinnas!

Stora mängder jordartsmetaller (REE) finns bland annat i LKAB:s järnmalmer som består till ungefär en femtedel (1/5) av det fosforrika mineralet apatit, som även innehåller jordartsmetaller. Vid provtagningar har LKAB hittat 15 av totalt 17 jordartsmetaller i sina sandmagasin.

LKAB med en årsproduktion av råmalm i Malmberget och Kiruna på ca. 47 Mton vars avfallsrester, i stort sett ren apatitsand /apatitavfall, pumpas ut till sandmagasin. Detta innebär, att mycket stora mängder REE under lång tid framöver kan utvinnas ur apatitsandsavfall, med en liten elenergiinsats.

Enligt LKAB finns det apatit i sandmagasinet i Kiruna, som räcker till en årsproduktion av 400 000 ton apatitkoncentrat per år i 14 år. Av detta koncentrat kan man utvinna en halv procent (0,5 %) jordartsmetalloxider (TREO) enligt Per-Erik Lindvall LKAB. Kiirunavaara malmen har visat sig ha fallande fosforhalt mot djupet vilket torde innebära, att det som tidigare har pumpats till sandmagasin har högre fosforhalt än den malm som nu bryts. Beräkningar från Luleå Tekniska Universitet har visat, att LKAB från Malmberget och Kiruna enbart ur sandmagasinen skulle kunna producera 5 -10 procent av världens behovet, av de så kallade ovanliga jordartsmetalloxiderna (REO). Men för att i första hand med högsta möjliga utbyte kunna utvinna betydande mängderna TREO-koncentrat (med en TREO-halt av ca. 0,3 - 0,8 procent) ur sandmagasin i Kiruna, utan utspädning med nytt avfall, bör nog ett "temporärt" sandmagasin anläggas där med tillräcklig stor volym för, att lagra avfallet åtminstone under den tid som mineralåtervinningen pågår ur befintligt sandmagasin. LKAB bör därför snarast få i uppdrag av Regeringen att presentera en förstudie redovisande förutsättningar för (svensk) produktion av TREO-koncentrat och eventuellt konstgödsel i Kiruna och i Malmberget utifrån ekonomiska och miljömässiga aspekter, både ur den kontinuerliga produktionen och ur sandmagasin.

Merparten av LKAB:s tillväxt ska komma från de tre dagbrottsgruvorna Gruvberget, Leveäniemi och Mertainen i det så kallade Svappavaarafältet. Gruvorna i Svappavaara fältet har förutsättningar, att totalt producera cirka 29 miljoner ton råmalm, men fosforhalterna är låga i de nämnda dagbrottsgruvorna.

PS. Tasman Metals Ltd. uppger för Norra Kärr ett TREO-halt av 0,592 % i sin tekniska (PFS) rapport av July 10, 2015.

Se även: KTH:s "Recovery of REE from an apatite concentrate in the nitrophosphate process of fertilizer production". Apatite concentrate from LKAB sidan 5/15. Notera bl.a. att halten neodym (Nd) uppges vara 885,5 ppm i LKAB:s apatitkoncentrat, att jämföras med de 648 ppm som Tasman Metals Ltd. uppgivit i PFS:en för Norra Kärr.

http://dc.engconfintl.org/cgi/viewcontent.cgi?article=1018&context=phosphates_vii

BUREÅ 2015-09-04

Med vänlig hälsning,

Claes-Erik Simonsbacka

Vad kan en gruva i Norra Kärr med brytning och utvinning av sällsynta jordartsmetaller (REE), ha för inverkan på Vättern, miljön på östra Vätterbranterna samt ekosystem och näringskedjor, även utanför koncessionsområdet?

Vad är sällsynta jordartsmetaller?

De sällsynta jordartsmetallerna är en grupp om 17 metalliska grundämnen, som kemiskt och fysikaliskt liknar varandra. De har samlingsbeteckningen REE efter engelskans "Rare Earth Elements". De inkluderar lantanoiderna: lantan (La), cerium (Ce), praseodym (Pr), neodym (Nd), prometium (Pm), samarium (Sm), europium (Eu), gadolinium (Gd), terbium (Tb), dysprosium (Dy), holmium (Ho), erbium (Er), tulium (Tm), ytterbium (Yb), lutetium (Lu) samt även yttrium (Y) och skandium (Sc). Samlingsnamnet sällsynta jordartsmetaller (REE) är vilseledande, då flera av elementen förekommer rikligare, i jordskorpan, än "vanliga" mineraler (som tex bly eller koppar). De komplexa REE finns i marken, men i låga koncentrationer och oftast bundna i starka legeringar, vilket gör att de är både svåra och kostsamma att utvinna. REE kan finnas i många mineraler men finns huvudsakligen i bastnäsit och monazit. Mineraliseringen i Norra Kärr, ett alkalint massiv vilket huvudsakligen består av grennait (en variant av nefelinsyenit), lakarpit, pulaskit och kaxtorpit.

Jordartsmetallerna brukar delas in i 2 grupper, lätta (LREE = Light Rare Earth Elements) och tunga (HREE = Heavy Rare Earth Elements). Den senare förekommer mer sällan, men är mer ekonomiskt brytvärd.

REE är oumbärliga inom bl.a. modern elektronik och energi teknik

De utgör grunden för mycket av den avancerade elektronik, som finns i många av de produkter vi använder idag, exempelvis i iPhone, TV och USB-minnen. Cerium, dysprosium neodym, lantan och skandium har blivit allt viktigare för produktion av renare, mer energieffektiva teknologier. De används i hybrid- och elbilar, specialmagneter / permanentmagneter, vindkraftverk, solceller, mobiltelefoner, datorer, lågenergilampor, katalysatorer och mycket annat. Även försvarsindustrier världen över är beroende av REE eftersom de är nödvändiga vid framställning av moderna, avancerade vapen, t.ex. "smart bombs".

Jordens tillgångar av REE; utvinning, efterfrågan och priser

Kina beräknas ha 30% av världens tillgångar av REE, men av världens totala utvinning sker: 97% i Kina, 2% i Indien, <0,5% i Brasilien och <0,5% i Ryssland. Kina har dock under de tre sista åren kontinuerligt minskat sin export med så mycket som 50%. Samtidigt har efterfrågan ökat, vilket lett till att priset ökat c:a 10 gånger. Världsproduktionen av REE ökar samtidigt som efterfrågan ökar ännu mer, framför allt i Kina. Enligt vissa källor går världen mot en brist. Enligt andra kommer det att finnas ett överskott av REE redan år 2015. Det finns nu ca. 200 REE - projekt i världen.

Stockhouse rapporterade den 27 September 2012 bl.a. följande: "As recently as two years ago, rare earths were considered a shiny bright sop in the resource sector, and a major topic for discussion at investment conferences that focus on the speculative side of the market. At that time, buoyant prices were attributed to supply shortages caused by an embargo in China, which controls over 50% of the world's reserves of rare earth minerals and 90% of global supply. But as large resource companies in the United States and Australia reacted to the rise in prices by bringing on new production, a supply shortage that existed two years ago appears to be disappearing."

EU har i en utredning (råvaruinitiativet) för att säkra Europas ekonomi och råvaruförsörjning, konstaterat att det kan komma att råda brist på sällsynta jordartsmetaller inom en snar framtid.

De sällsynta jordartsmetallerna pekas ut som en av 14 kritiska (strategiska) metaller och mineral inom EU inom den närmaste 10-årsperioden.

Norra Kärrs agpaitic vulkaniska bergart.

För närvarande finns det en betydande europeiskt fokus på eudialyte gruppens REE – mineraliseringar som en källa av den kritiska REE, som särskilt behövs framför allt i magnetindustrin. Dessa mineraler är vanligast i stora, agpaitic magmatiska mineralkomplex.

I området kring Norra Kärr förekommer en ca 1 200 m lång och 400 m bred, alkalin bergartskropp som huvudsakligen utgörs av gråaktigt grön, finkornig grännait. Bergarten består av kalifältspat, nefelin, ägirin, eudialyt och katapleit. Förutom grännait förekommer även lakarpit, pulaskit, kaxtorpit samt en zon med fenit, 25–100 meter bred. Utmärkande för bergarterna är den ovanligt rikliga mängden zirkoniummineral. Malmer innehållande eudialyte-grupp mineraler kan ha lägre REE kvaliteter än de som bär monazit och xenotim. Aldern på intrusionen är bestämd med Rb-Sr-metoden till ca 1545 milj. år (Blaxland 1977).

Norra Kärr ligger på den östra Vätterstranden mellan Gränna och Ödeshög. Hela gruvområdet ligger i Vätterns tillrinningsområde, 1,5 kilometer från sjön och ca. 11 kilometer nordost om Gränna. Området är och har varit geologiskt högtintressant. SGU (Statens Geologiska Undersökning) undersökte och beskrev, redan 1906, de mycket speciella bergarterna under samlingsnamnet nefelinsyenit. Under några år efter andra världskriget hoppades gruvbolaget Boliden kunna utvinna zirkonium (legeringsmetall i stål). Efter konkurrens från nyupptäckta fyndigheter i Brasilien gav Boliden upp brytningen 1949. Boliden gjorde sig av rättigheterna för området 1970.

Av tidigare genomförda undersökningar (innan Tasmans) av mineraliseringen i Norra Kärr kan bl.a. följande noteras enligt utdrag ur VAGS Västerås Amatörgeologiska Sällskaps publikation Norra Kärr MINERALOGI - Hans Thulin, Taberg Avsnitt 2 (sidorna 27-39) ur Litofilen 1996/1 jan sid 17-51.

"Rapporterade fynd och egna gjorda iakttagelser".

"Vid genomgång av litteraturen och efter åtskilliga års genomsökning av området framgår det att Norra Kärr idag är ett mineralrikt ställe. Säkerligen finner man minst 80 olika mineral där. Men fyndigheten är "svår", d.v.s. man träffar på åtskilliga mineral, som är svårbestämbara, oklara eller går för närvarande inte att fastställa identiteten på. Detta beror framför allt på två förhållanden":

"a. Förekomst av Th och U, som gör många mineral, framför allt sorosilikaterna metamikta, helt eller delvis och därmed fås ej en säker bestämning med röntgendiffraktion. Icke heller efter upphettning till 700 - 1000 °C och efterföljande rekristallisation lyckas man alltid att få ett acceptabelt röntgendiagram. Detta har jag erfarit i många fall - och därför finns numera i mina lådor ett antal stuffer med obestämda mineral från Norra Kärr. Jag har utnyttjat Gerhard och Uta Müller i Saarbrücken, Tyskland för analyserna. I flera fall har jag av dem blivit rekommenderad att sända dessa mineral till specialister för både kemisk och mikrosondanalys, då det kan röra sig om nya mineral."

"b. Den rikliga förekomsten av klinoamfiboler i Norra Kärr gör att här kan föreligga ett antal mineral, som ej är identifierade rätt. Röntgen passar ju inte som enda diagnosmetod här. Detta gäller ju också klinopyroxener. Makarna Müller har undersökt ett antal av dessa amfiboler, som alla för ögat tycks vara olika. Det tycks emellertid som om de flesta amfiboler tillhör antingen hornblände- eller glaukofangruppen, (enligt H. Strunz). Enligt Berman's klassifikation skulle eckermanniten utgöra en egen serie, men Strunz räknar in detta mineral i glaukofangruppen.

Detta betyder att eckermannit, arfvedsonit, riebeckit, hornblände och sannolikt också glaukofan påträffas i Norra Kärr. Müller anser att det finns både ferro- och magnesiomineralfaser av dessa nämnda."

"Beträffande mina egna undersökningar och gjorda fynd i Norra Kärr har jag besökt området vid ett stort antal tillfällen sedan 1979. Till en början mera översiktligt, men under senare år mera systematiskt, område för område. Lakarpit- och kaxtorpitområdena liksom de pegmatitiska områdena har upptagit mitt största intresse hittills. Pulaskiten har jag inte ägnat så mycket tid åt ännu. Vid praktiskt taget varje besök hittar man intressanta fynd, som är värda att undersöka. Vissa mineral, som var relativt vanliga kring 1980 är idag svårfunna. Detta gäller särskilt inom de frekvent besökta lakarpitområdena. Mycket ofta ser man att nya mindre sprängningar görs för att framför allt komma åt bergarten med den vackra eudialyten - användes för prydnadsändamål och slipas. Omvänt kan också sägas att nya mineraltyper dyker upp inom detta område efter nya sprängningar. Dikessprängningarna i det södra området har gett en hel del intressanta fynd vad beträffar de pegmatitiska slirorna.

Nedan följer en genomgång av de olika mineralen , grupp för grupp, och då har jag använt Strunz klassifikation. Mineralens utseende, frekvens och paragenes diskuteras liksom litteraturuppgifter och gjorda egna fynd och undersökningar. För intressant information om de olika mineralerna i Norra Kärr se: http://www.vags.org/norra_karr2.shtml

Eudialytmineraliseringen i Norra Kärr:

Eudialytmineraliseringen, som tillhör gruppen en cyklosilikatmineral, har ett betydande innehåll av sällsynta jordartsmetaller och innehåller även bly, uran och torium. Torium är ett av de giftigaste grundämnena som finns, halveringstiden för Th-232 är 14 miljarder år jämfört med uran U-238 vars halveringstid är 4,5 miljarder år och uran U-235 har en halveringstid av 700 miljoner år. Enligt "Thulin, H. (1996): Norra Kärr. Litofilen 13: 17-51" finns också mineralerna Torianit ThO₂, Torit Th(SiO₄) och Uranititorit (Th,U)SiO₄ i Norra Kärrs berggrund.

Sulfidmineraliseringar i Norra Kärr:

- Blyglans PbS är den vanligaste blyminerals förekomsten. Detta mineral rapporteras sannolikt första gången från Norra Kärr i Kramm-Koarks artikel 1988. Av Tasman Metals Limited: Report No: DE-00215. Original Reprint date: May 11, 2012. Amended and Restated Date: July 9, 2013 framgår bl.a. följande: Lead (Pb): Average 241 ppm (0,0241 %); Min 0,01 ppm; Max 8360 ppm (0,836 %); Median 135 ppm (0,0135 %).
 - Det ytnära fyndet av zinkblände (CnS), som tidigare påträffats som mikroskopiska korn i ett borrhål på 92 m djup hittades av Frieda Lubkowitz år 2000, som av Per Nysten med hjälp av XRD bestämts till zinkblände.
 - Pb-Cu-Ag-Bi-Zn-Cd-Tl-mineralisation hittades av Kramm och Koark 1988 i en borrhärla uttagen 1970 nära östra kontakten i höjd med Norra Kärr-gården. På ca. 80 m djup nära fenitizonen fann man blyglans (PbS) i kuber och i anslutning här till en rad mineral som gedigen koppar, vismut och silver. Vidare fann man zinkblände (ZnS), thalcusit (Tl) och kopparglans (CuS).
- http://www.vags.org/norra_karr3.shtml
http://www.geonord.org/vags/norra_karr4.shtml

Halvlösliga och semilösliga saltmineraler i Norra Kärr:

Halvlösliga saltmineraler kännetecknas av deras jonbindning och är skild från lösliga saltmineraler med begränsad löslighet i vatten. En grupp av halvlösliga saltmineraler är jordalkalimineraler som fluorit / flusspat (CaF₂), apatit (Ca₅F(PO₄)₃) och barit / tungspat (BaSO₄). Då dessa mineraler förekommer tillsammans görs flotationsseparationen svårt på grund av likheter i deras ytegenskaper (Marinakis och Shergold, 1985).

En annan grupp av semilösliga saltmineraler är de sällsynta jordartsmetallerna (RE) som är lösliga mineraler inklusive bastnaesit (Ce, La) FCO₃, monazit ((Ce, La, Y, Th) PO₄), xenotim och pyroklor. De alkaliska jord- och RE-halvlösliga saltmineralerna har många likheter men skiljer sig åt med avseende på katjonstorleken och laddningen.

Asbestförande mineralisering i Norra Kärr.

ASBEST, (asbestos) – Trådiga varieteter av olika mineral tillhörande serpentin- och amfibolgrupperna. Enligt uppgift ur Länsstyrelsen i Jönköpings läns beskrivning punkt 3 Geologi, "består det alkalina intrusivet i Norra Kärr av en flera olika varianter av en bergartstyp benämnd nefelinsyenit. Som namnet antyder innehåller nefelinsyenit det fälspatliknande mineralet nefelin. Nefelinsyeniter och liknande alkalina bergarter brukar innehålla förhöjda halter av så kallade inkompatibla element som t.ex. zirkonium, sällsynta jordartsmetaller, litium, beryllium, niob och tantal. Som tidigare beskrivits förekommer de alkalina bergarterna i ett elliptiskt, i nord-sydlig utsträckning 1300 m långt och upp till 460 m brett område som i markytan täcker en area av cirka 38 hektar. Nefelinsyenitområdet är på alla sidor omgiven av granit och gnejs av Växjötyp tillhörande det Transskandinaviska Magmatiska Bältet (TMB)." Lokaliteten för denna litiumhaltiga alkali-amfibol är också Norra Kärr där fluoro-aluminoleakeit (Na,K)Na₂LiMg₂Al₂[(F,OH)|Si₄O₁₁]₂ uppträder bergartsbildande i en finskiffrig nefelinsyenit i form av nålar, <2mm långa. Nålar är genomlysbara och starkt pleokroistiska (blekgrönt till mörkgrönt). Encyclopedia of Minerals, andra upplagan, som inte nämner Norra Kärr, anger kristallnålarnas längd hos rosenbuschiten till max 2 mm.

Asbest kan i värsta fall ge cancer mesoteliom, som i stort sett alltid beror på en yrkesmässig exponering och har en nästan 100-procentig dödlighet. Har man otur kan det räcka med några få fibrer för att skadas, men riskerna ökar med dosen.

Det hygieniska gränsvärdet för asbest (AFS 2015:7) är nu 0,1 ppm fiber/cm³ (0,1 fiber/ml).

NORRA KÄRR En alkalisk intrusion av nefelinsyenit öster om Vättern

<http://www.vendsysselstenklub.dk/dokumenter/Norra%20Kaerr.pdf>

Asbestens mineralegenskaper

Asbestmaterial har en *fibrös* struktur där mineralen förekommer i trådliknande form. Ett "*asbestformat*" mineral kan delas i längdled till finare och finare trådar/nålar (filament) eller med andra ord fibrer. När dessa mineral utsätts för ett tryck har de en tendens att böjas snarare än att brytas medan ett ej *asbestformat* mineral, där kristallerna växer till som en mer massiv kropp, kommer att splittras.

Arbetsmiljöverket (AV) har för följande sex (6) *asbestmineraler* definierat en farlig *asbestfiber* utifrån att den måste ha en kvot mellan längd och bredd av minst 3:1 samt ha en längd större än 5 mikrometer och bredden skall inte överstiga 3 mikrometer. Fiber som inte uppfyller nämnda kriterier anses inte vara hälsofarliga.

AV har alltså undersökt följande former sex (6) av mineraler: Krysofil, kummingtonit - grunerit amosit, krokidolit, antofyllit, aktinolit och tremolit varav aktinolit, antofyllit och tremolit partiklarna uppfyller fiberdefinitionen betraktat från arbetsmiljösynpunkt som asbest. **Har inte noterat att några av Norra Kärrs kända och ev. svårbestämda asbestmineraler har testats av Tasmot AB, AV eller någon annan.**

<https://www.av.se/produktion-industri-och-logistik/asbest/fordjupning-om-asbest/#2>

Toxiska effekter - Utdrag

"På grund av de fysiska likheterna mellan asbest och kolnanorör finns misstankar om att de skulle kunna ha liknande biologisk effekt, d.v.s. orsaka fibros i lungor och luftvägar samt lungcancer och mesoteliom (en elakartad tumör med ursprung från mesotelceller, vanligen i lungsäcken). Vi bedömer att exponering genom inandning är en potentiell risk vid arbete med kolnanorör, eftersom man har sett att både enkelväggiga och flerväggiga sådana kan orsaka inflammation och fibros i luftvägar, lungor och lungsäck, i relevanta djurmodeller."

"Det finns risk för att även andra organ än lungorna kan exponeras för kolnanorör om dessa passerar över till blodet. En sådan övergång skulle kunna ske i lungorna eller i magtarmkanalen. Kolnanorör kan komma att hamna i magtarmkanalen efter att de av flimmerhåren transporterats från luftvägarna upp till svalget, där kolnanorörens sedan sväljs ner."

<https://www.av.se/globalassets/filer/publikationer/kunskapssammanstallningar/kolnanoror-kunskapssammanstallningar-rap-2011-1.pdf>

AFS 2006:1 - Arbetsmiljöverkets föreskrifter om asbest och allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna

<https://www.av.se/arbetsmiljoarbete-och-inspektioner/publikationer/foreskrifter/asbest-afs-200601-foreskrifter/>

AFS 2010:1 - Arbetsmiljöverkets föreskrifter om berg- och gruvarbete samt allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna

https://www.av.se/globalassets/filer/publikationer/foreskrifter/berg-och-gruvarbete-foreskrifter-afs2010_1.pdf

AFS 2015:7 - Arbetsmiljöverkets föreskrifter om hygieniska gränsvärden och allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna

<https://www.av.se/globalassets/filer/publikationer/foreskrifter/hygieniska-gransvarder-afs-2015-7.pdf>

Nyhetstidningen Arbetarskydd* - Asbest hotar under jord.

Publicerad 28 februari 2011 – Utdrag

"FAKTA".

Fibrerna kan orsaka cancer

"Asbest är namnet på mineral som bildar långa **nålformade fibrer**, som kan tränga in i lungvävnaden och orsaka dödlig cancer och andra lungsjukdomar."

"Det finns två grupper av mineral som kan bilda asbest: amfiboler och serpentin. Båda är relativt vanliga i den svenska berggrunden. Amfiboler finns till exempel i bergarter som förekommer tillsammans med olika malmer."

"Vanligt förekommande amfiboler i den svenska berggrunden är tremolit, aktinolit, antofyllit."

http://www.arbetarskydd.se/nyheter/halsa_ledarskap/halsa/article3110272.ece

Ingenting beträffande asbestens hälso- och mineralegenskaper samt toxiska effekter framgår av bolagets rapporter eller MKB:n med kompletteringar.

Norra Kärr prospektet

1994 fastslog SGU att Norra Kärr var ett område av riksintresse på grund av förekomsten av sällsynta jordartsmetaller (enligt 3 kap. 7§ andra stycket i miljöbalken).

"Mark- och vattenområden som innehåller värdefulla ämnen eller material skall så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra utvinningen av dessa."

År 2009 fick prospekteringsföretaget Tasmot AB undersökningstillstånd för Norra Kärr och före jul samma år började företaget provborra i Norra Kärr. I maj 2011 beslöt SGU att detaljavgrensa det riksintressanta området.

Se: <http://www.sgu.se/sgu/sv/produkter-tjanster/nyheter/nyheter-2011/riksintresse-norra-karr.html>). 4

Fyndigheten i Norra Kärr innehåller bl.a. goda halter av zirkonium och REE, båda finns med på EUs lista över kritiska metaller och mineral.

Den 15 mars 2012 publicerade Tasman Metals en preliminär ekonomisk bedömning av projektet.

Se: ([http:// seekingalpha.com/article/436991-tasman-metals-projected-fundamentals-support-buying-before-the-norra-karr-pea](http://seekingalpha.com/article/436991-tasman-metals-projected-fundamentals-support-buying-before-the-norra-karr-pea)).

Den 21 mars 2012 publicerades en ännu mer ingående analys av fyndigheten, infrastruktur i området, möjliga tekniska lösningar etc., som underlag för en bedömning av projektets ekonomiska lönsamhet.

Se: ([http://www.market watch.com/story/tasmans-pea-study-of-norra-karr...monstrates-robust-economics-and-long-mine-life-2012-03-21-16000](http://www.marketwatch.com/story/tasmans-pea-study-of-norra-karr...monstrates-robust-economics-and-long-mine-life-2012-03-21-16000)).

I rapporten framkommer också att Tasmets AB planerar att bryta REE-malm i ett dagbrott och att hela bearbetningsprocessen, från brytning via krossning, malning, extraktion (lakning med syror och kemikalier) och efterbehandling till slutprodukter kommer att ske i gruvans närområde.

I maj 11, 2012 presenterade Tasmets Metals Ltd. "Preliminary Economic Assessment (PEA) NI 43-101 Technical Report for the Norra Kärr (REE-Y-Zr) Deposit". Geochemical analyses on 4 706 core samples representing all logged rock types returned low levels of uranium and thorium. Lead shows a more complex pattern with multiple populations related to the various rock types that were sampled in the core.

Av rapporten framgår bl.a. följande:

1.11.2 Deleterious Elements. Utdrag sidan 1.7.

- **Uranium (U): Average: 18 ppm; Min: 0.06 ppm; Max: 676 ppm**

- **Thorium (Th): Average: 26 ppm; Min: 0.16 ppm; Max: 1000 ppm *)**

- **Lead (Pb): Average: 241 ppm; Min: 0.01 ppm; Max: 8360 ppm; Median: 135 ppm**

<http://tasmanmetals.se/wp-content/uploads/2014/01/Bilaga-3-Preliminary-Economic-Assessment.pdf>

ANM. *) Ovanstående angivna max värde å 1000 ppm för Th, är lika hög som det högsta detektionsmätvärdet!

Torium är ett av de giftigaste grundämnena som finns, halveringstiden för Th-232 är 14 miljarder år jämfört med uran U-238 vars halveringstid är 4,5 miljarder år och uran U-235 har en halveringstid av 700 miljoner år.

Enligt uppgifter i ett SGU-dokument (sid 113) visar "Spektromettermätningar från området med alkalina bergarter vid Norra Kärr (8 f) värden på 3,1 % kalium, 2,8 ppm uran samt 6 ppm torium för grännaiten. Enstaka små områden med kraftigt förhöjd gammastrålning förekommer i partier med nefelinsyenit. Där har uppmätts mer än 97 ppm uran samt 418 ppm torium."

Av de ungefär 50 naturligt förekommande radioaktiva isotoperna i vår omvärld är det bara tre som finns i tillräckligt hög koncentration för att kunna mätas i fält – 40K, 238U och 232Th. Normala halter för dessa i Sverige är ungefär 2% K, 2 ppm U, samt 7 ppm Th.

Trots de markanta förhöjda halterna (och nu troligtvis även ekonomiskt utvinningsbara halterna av U och ev. Th åtminstone som biprodukter), framgår ingenting alls om detta under punkt "6.6.1 – Berggrund" i den miljökonsekvensbeskrivning, MKB med kompletteringar, som nu ligger till grund för Tasman Metals AB:s ansökan om bearbetningskoncession och därigenom identifieras och beskrivs inte någonting om de direkta och indirekta effekterna som den planerade verksamhet eller åtgärd kan medföra dels på människor, djur, växter, mark, vatten, luft, klimat, landskap och kulturmiljö, dels på hushållningen med mark, vatten och den fysiska miljön i övrigt. Kommer torium och uran överhuvudtaget, att omhändertas/isoleras på något sätt?

I både uranets och toriumets sönderfallskedjor finns Radium (Ra) som sönderfaller till radon (Rn). Radon är en av ädelgaserna och en alfastrålare, och således en potentiell hälsofara eftersom den vid inandning eller förtäring (löst i vatten) kommer i direkt kontakt med oskyddad vävnad.

Bly (Pb) är en mycket giftigt tungmetall som ger skador på centrala nervsystemet och blodbildning. Blyglans PbS är den vanligaste blymineralet. Som framgår ovan har fyndigheten betydande halter av bly.

Tasman Metals Limited - PEA Report No: DE-00215

Original Reprint date: May 11, 2012. Amended and Restated Date: July 9, 2013.

1.6 Drilling. Utdrag sidan 1.2.

"A total of 7,376 m in 49 holes have now been completed and were available to support the new resource estimate of April 2012 (. Drilling sections on east-west sections were completed on intervals of 100 meters. From the drilling perspective, RPM believes that the drilling density, core recovery, and drill hole location surveying are industry standard and acceptable for use in resource estimation." Dvs. samma uran- och toriumhalter som redovisades i PEA-rapporten av maj 11, 2012 skall enligt undertecknad gälla, då inte bolaget på ett trovärdigt sätt bevisat annat.

1.7 Sample Quality and 1.8 Data Verification.

Kommentar:

Ingenting framgår av underlaget under dessa två punkter, i denna tekniska PEA-rapport daterad juli 9, 2013, att "Deleterious Elements were re-analyzed". Trots detta redovisas under 1.11.2 lägre torium- och uranhalter i denna tekniska rapport av juli 9, 2013 än i PEA-rapporten daterad maj 11, 2012.

1.11.2 Deleterious Elements. Utdrag sidan 1.5.

Geochemical analyses of 4 328 core samples representing all logged rock types returned low levels of uranium and thorium. Lead shows a more complex pattern with multiple populations related to the various rock types that were sampled in the core.

- Uranium (U): Average 10,9 ppm; Min 0,06 ppm; Max 122 ppm
- Thorium (Th): Average 10,3 ppm; Min 0,16 ppm; Max 531 ppm *
- Lead (Pb): Average 241 ppm; Min 0,01 ppm; Max 8360 ppm; Median 135 ppm

<http://tasmanmetals.se/wp-content/uploads/2014/01/PEA-Norra-Karr-Updated-2013.pdf>

OBSERVERA, att i den reviderade och omräknade (Amended and Restated") rapporten redovisas betydligt lägre halter för U och Th, troligen efter att analyser av 378 borrhärdar nu inte medtagits vid omräkningen. Rapportens författare har inte lämnat någon (relevant) information för vilka borrhärdar som utelämnats samt anledningen till att de 378 borrhärdarna utelämnats. Notera även, att Pb-halterna inte alls förändrats. NOTE *)

Notera även att i den slutliga "Amended & Restated Prefeasibility Study - NI 43-101 - Technical report for the Norra Kärr Rare Earth Element Deposit. *EFFECTIVE DATE: 13 January 2015 Document No: 0465-RPT-014 Rev 1 ISSUE DATE: 10 July 2015*" redovisas inte några nya analysresultat för "Deleterious Elements" (skadliga element). Av SECTION 13 MINERAL PROCESSING AND METALLURGICAL TESTING - 13.1 HISTORICAL TESTING – Utdrag, page 118, framgår bl.a. följande: "Relevant technical material generated as part of historical programmes has previously been reported in the Preliminary Economic Assessment (PEA) prepared by Pincock Allen & Holt (May 2012; restated April 2013 (4))"

EU - Regulation of environmental and health impacts in the rare earth element industry

Naturally Occurring Radioactive Materials (NORM) - Utdrag

"Norra Kärr in Sweden is an example of a REE ore body with background radioactivity that is exempt from the Basic Safety Standards"

<http://www.eurare.eu/regulation.html>

3.2.4 Activity concentrations in the EURARE ores – Utdrag sida 27 och 26:

Table 3-1 Approximate concentrations of ²³⁸U and ²³²Th in the EURARE ore materials

"Norra Kärr Th-232 (ppm) 7; Th-232 (kBq kg⁻¹) 0.03; U-238 (ppm) 14; U-238 (kBq kg⁻¹) 0.17"

"The concentration of radionuclides in the beneficiation and processing wastes and products should be investigated for all ores and concentrates, even Norra Kärr, to understand the flow of radionuclides in the processes developed in EURARE and the possibility of producing nonexempt wastes."

<http://www.eurare.eu/docs/internalGuidanceReport.pdf>

Torium – den andra kärnkraften

<https://www.svtplay.se/video/17388366/vetenskapens-varld/vetenskapens-varld-sasong-28-torium-den-andra-karnkraften?start=auto>

Undertecknads artikel "Torium är framtidens energikälla" var publicerad i tidskriften Elbranschen Nr. 2, 2007.

Kommentar:

Med beaktande av ovanstående och uppgifter ur bl.a. Tasman Metals rapporter av maj 2012 samt juli 2013 där 378 borkärnor inte medtagits / utgått vid omräkningen är det upprörande att det lämnats felaktiga uppgifter om toriumhalten till EURARE. Detta innebär att REE-malmkropp i Norra Kärr med bakgrundsradioaktivitet är undantagen från de grundläggande säkerhetsstandarderna.

Notera: Ingenting beträffande hälso- och toxiska effekter avseende koncentrationen, utlakning och flödet av radionuklider i bl.a. anrikningsprocesser, vid bearbetning av avfall, slutförvaring, etc. har undersökts och redovisats i MKBn med kompletteringar för att tydliggöra flödet av radionuklider inom hela gruvverksamheten, med ingående delprocesser etc., som även belyser möjligheten att producera obefintligt med avfall.

Den så kallade undantagsgränsen enligt den svenska strålskyddsförordningen för enbart uran går vid halter över 80 ppm (miljondelar, eller g/ton; 10 000 ppm är lika med en procent).

Normalt prövar Strålsäkerhetsmyndigheten tillstånd för prospektering. Myndigheten ställer då krav på hur avfallet hanteras.

<http://www.stralsakerhetsmyndigheten.se/start/karnkraft/sa-fungerar-ett-karnkraftverk/karnbransle---fran-uran-till-slutforvar/uranbrytning-sker-i-tre-steg/>

Preliminary Economic Assessment NI 43.101 Technical Report for norra Kärr (REE-Y-Zr) Deposit

TABLE 11-2. Utdrag sidan 11.4

Tasman Metals Limited

Norra Kärr Project – PEA

Elements & Detection Ranges (ppm) for ALS Chemex Method ME-MS81

Pb 5-10,000 ppm

Th 0.05-1,000 ppm*)

U 0.05-1,000 ppm

13.3 SGS-Lakefield Test Work. Utdrag sidan 13.4.

“Although the SGS work showed high extractions, the required acid additions were excessive and the probable high sodium dissolutions would present downstream processing problems. For example two tests were leached with **600 kg/t acid** and resulted in extractions of 90 – 95 percent for Ce, Dy, Y and Zr.”

Notera: Ovanstående syraförbrukning, att jämföras t.ex. med Quest Rare Minerals projekt Strange Lake Deposit i Norra Quebec. According to a company [press release](#), acid consumptions of approximately 200 kg/ton are being achieved with REE dissolutions in the 90 to 96 percent range, niobium dissolutions in the 93 to 96 percent range, and zirconium dissolutions in the 85 to 93 percent range.

Trots den mycket stora mediaförbrukningen och användningen av giftiga kemikalier och farliga syror (reagenser) beskrivs inte någonting om förbrukningarna under punkt ”3.5 – Resursanvändning”, i den MKB med kompletteringar som nu ligger till grund för Tasman Metals AB:s ansökan om bearbetningskoncession, om de direkta och indirekta effekterna som den planerade verksamhet eller åtgärd kan medföra dels på människor, djur, växter, mark, vatten, luft, landskap och kulturmiljö, dels på hushållningen med mark, vatten och den fysiska miljön i övrigt. För mer information se: http://www.questrareminerals.com/news_.php?url=http://cnrp.marketwire.com/client/quest_uranium/release_xml.jsp?actionFor=1613714

13.5 J.E. Litz and Associates Test Work. Utdrag sidan 13.6.

“The leaching data indicate that a significant addition of acid is required for the rare earths extraction to exceed 80 percent. Ongoing studies are evaluating the effect of leaching time and temperature at the higher acid additions.”

16.5 Mining Production Rates. Utdrag sidan 16.4

“The mill feed at full production levels is 1.5 million tonnes per year for a daily ore production rate of 4,100 tonnes per day.

“Waste rock would be mined at 1.28 million tonnes per year for a total combined mining rate of 2.8 million tonnes per year. Daily mine production rate for ore and waste is 7,600 tonnes per day.” Se:

<http://www.tasmanmetals.com/i/pdf/Tasman-Metals-PEA-May-2012.pdf>

Kort om gruvbrytning

Att förflytta stora mängder bergmaterial i låghaltiga REE – fyndigheter har givetvis stor påverkan på närliggande miljö, natur-och landskap.

Avfallshögar med bergmaterial har visat sig vara en viktig källa t.ex. till utsläpp av syra i marker. Sura utsläpp minskar tillväxt hos vegetation och det i sin tur leder till minskade möjligheter att utnyttja eventuella ekosystemtjänster. Dessutom påverkas också konkurrenssituationen för all växtlighet på ett sätt som kan leda till att området där detta utsläpp sker kan förvandlas till ett få-arts samhälle. Något som kan bli märkbart den dagen man behöver utnyttja marken till något annat än gruvbrytning. Sura utsläpp leder också till lakning av tungmetaller. Dessa tungmetaller förflyttas lätt med grund- och ytvatten. Tungmetaller som t.ex. bly (Pb) är pre-resistenta och kan redan i låga koncentrationer vara skadliga för växter och djur (SLU).

Bergmassor som förflyttas vid brytning av REE-malmer innehåller ofta höga koncentrationer (jämfört med medelvärdet i berggrunden) av radionuklider. Vid förvaring/lagring av stora högar är det främst emissionerna av radongas som ställer till hälsoproblem. Radongas har en halveringstid på ca. fyra (4) dagar varefter nästa stabila isotop är bly. Inandad radongas omvandlas alltid till bly i lungorna. Radongasutsläpp anses vara en av gruvbrytningens största externa kostnad pga ökad cancerrisk (European commission, 1995).

Efterarbeten av förorenade grundvattenområden har visat sig vara mycket besvärliga och kostsamma (US EPA, 1995).

Avfallet från gruva och processverk utgör den största miljöfaran som uppkommer då det är frågan om stora mängder oftast starkt försurande och vittrade material med påföljande vindtransport och läckage av radionuklider samt tungmetaller till grundvattnet. Detta är risker som noga måste tas i beaktande vilket kräver långsiktiga lösningar med krav på minimalt underhåll. Notera dock, att det finns många "tidsbomber", t.ex. dammar som är byggda på och invid förkastningslinjer.

Enligt undertecknads erfarenhet är redovisningen av växthusgaser, försurande ämnen, gaser som skapar marknära ozon samt övergödande ämnen normalt bra redovisade. Det som däremot är bristfälligt redovisat är en genomgång och analys av den problematik som skapas kring gruvbrytning och produktionsanläggningar pga bl.a. emissioner av toxiska ämnen, syror, luftburna partiklar/ämnen och låghaltigt radioaktiva ämnen. Genom att förutsätta att gruvor med ingående processanläggningar endast släpper ut försumbara mängder toxiska emissioner, syror, och låghaltiga radioaktiva ämnen har man bortsett från en av de möjligtvis största miljö- och hälsoproblem som finns vid REE-verksamheter.

En annan aspekt som inte heller tas på fullaste allvar under tillståndsprocesser är vad som kan tänkas hända med gruvor, varphögar/avfallshögar, dammar, etc. efter att verksamheten har upphört. Många allvarliga miljöproblem och olyckor sker efter att driften upphört eftersom det fortfarande finns stora mängder giftigt avfall kvar på platsen, därför är det viktigt med en omsorgsfull restaurering. Det måste därför klart och tydligt framgå av tillståndet för gruvverksamheten vem som har ansvaret för restaureringen och vid eventuella problem kring den. Dessutom måste betryggande säkerhet, inte i form av koncern och/eller moderbolagsborgen, vara deponerade hos svenska staten innan tillståndet för gruvverksamheten träder i kraft.

Utsläpp av tungmetaller, reagenser, syror och andra typer av grundvattenföroreningar är alltså ett stort hälso- och miljöproblem. Alla ackumulerade utsläpp leder till degradering av ekosystem och förhöjda hälsorisker för levande varelser. Risken för ekosystem kan anses vara oändlig och oreversibel över tid, med hälsoeffekter som i princip bara kan förvärras.

Utvinningen av REE-metalloxider

Gruvbrytning och utvinning av REE-metalloxider är besvärligt, mycket miljöbelastande och kostsam. Stora mängder primärmalm måste krossas p.g.a. att halterna av t ex dysprosium är så låga. Primärmalmen krossas och mals ner till mindre korn och behandlas sedan i ett anrikningsverk, det avvattnade REE-koncentratet behandlas sedan i en extraktionsanläggning genom lakning t.ex. med olika kemikalier och syror i lakningstanker eller lakningsbassänger för att erhålla en s.k. urlakningslösning (PLS). Denna giftiga blandning av kemikalier, syror och olika metaller innehåller både REE och ur miljö synvinkel oönskade metaller. De primära malmerna innehåller dessutom oftast förhöjda radioaktiva mineraler som uran (över 2,8 ppm) och torium (över 6 ppm) samt betydande halt av bly.

Enligt Per-Anders Söderström, doktorand i kärnfysik, och Dr. Mikael Höök, forskare i globala energisystem, är det viktigt att komma ihåg att Neodym precis som andra metaller förekommer i mineral tillsammans med andra ämnen och nästan alltid tillsammans med Torium, som är en av de naturligt förekommande radioaktiva tungmetallerna. Detta gör att i princip alla negativa aspekter, som Naturskyddsföreningen tar upp angående uranbrytning också är aktuella när det t.ex. gäller utvinning av neodym och dysprosium. En REE-gruva kan förorsaka mycket stora skador på miljön, organismer och andra livsmiljöer, om t.ex. inte uran och torium tas tillvara i koncentrerad form utan hamnar i sandmagasin och lagningsbassänger.

Se artikel: "Den gröna energins mörka undersida". (<http://www.newsmill.se/print/34649>)

Eftersom REE förekommer i små mängder utspritt i jordskorpan bryts de så gott som alltid i dagbrott. Ett dagbrott är inte en underjordisk gruva med tunnlar utan kan mer liknas vid ett gigantiskt grustag. Varje lastbil, som dygnet runt kör "gruset", lastar varje gång c:a 200 ton.

Lasten transporteras till en bergskross. Därifrån fraktas den krossade primärmalmen t.ex. vidare i anrikningsprocessen till lagningsbassänger där de olika jordartsmetallerna separeras med hjälp av syror och olika kemikalier. Oftast är det inte själva brytningen, som orsakar de största skadorna, utan de rester av berg och övrigt avfall, som blir över när man plockat ut de metaller man vill komma åt. Det gäller både det berg, som man tar bort för att komma åt mineralerna, så kallat gråberg, men framför allt den anrikningssand, som blir över efter anrikningen liksom det avfall som erhålls efter att varje enskild REE-metalloxid extraherats ur urlagningslösningen. Problemet med det material, som inte plockas upp, är att när det t.ex. angrips av syre så sker en kemisk reaktion, som gör att metallerna, som finns kvar i sanden lakas ut och tar man inte hand om dem, så kan de rinna/läcka vidare ut i sjöar och vattendrag.

Dessutom orsakar gruvsprängningar nya sprickbildningar som innebär att även grundvattnet kan förorenas. Med Norra Kärrs och dess i det närmaste omedelbara närhet till Vättern utgör bl.a. sprängningar och risker för markerosioner under lång tid betydande risker för miljön, Vätterns dricksvattenskvalitet och grundvattenkvalitet i området. Är det verkligen önskvärt och lönsamt, att för några års gruvverksamhet bl.a. riskera Vätterns dricksvattenskvalitet? Som framgår av följande SVT – reportage endast från Västerbottens län kan stora utsläpp uppstå samtidigt som "miljöbovarna" slipper straff:

http://www.svt.se/2.33919/1.2128178/stora_miljoproblem_i_gruvorna&from=rss?utm_source=feedburner&utm_medium=feed&utm_campaign=Feed%3A+Svtse-Vasterbottensnytt+%28svt.se+-+V%C3%A4sterbottensnytt%29

http://www.svt.se/2.33919/1.1543779/stora_utslapp_fran_fler_bolidengruvor

http://www.svt.se/2.33919/1.2128178/stora_miljoproblem_i_gruvorna&from=rss?utm_source=feedburner&utm_medium=feed&utm_campaign=Feed%3A+Svtse-Vasterbottensnytt+%28svt.se+-+V%C3%A4sterbottensnytt%29

Sedan 70-talet har Sverige en hårdare miljölagstiftning och sedan c:a 15 år tillbaka måste ett företag, som öppnar en gruva, redovisa hur de ska sanera d v s efterbehandla marken där gruvan legat. I Aitik och andra gruvor används avloppsslam från Stockholm för att täcka över de gråbergsmassor, som ligger kring gruvan. Avloppsslammet läggs också i det stora sandmagasinet för att få växtligheten att frodas. Det stora dagbrottet fylls med vatten. Genom att blanda toalettavfallet med jord och lägga det ovanpå de borttagna gråbergsmassorna är det meningen att metallerna ska hållas instängda under jord. I debatter framhålls alltid från politiker och myndighetshåll hur tuff/hård den svenska miljölagstiftningen med ingående miljöprovning och myndighetskontroll är, men verkligheten visar entydigt av Västerbottensnyttts reportage enligt ovan, att så inte är fallet.

De sällsynta jordartsmetallerna finns också i vissa gruvbolags befintliga avfallsdammar / sandmagasin innehållande bl.a. apatitmineral. LKAB undersöker f.n. hur men kan utvinna och anrika avfallsmaterialet och om det kan bli lönsamt att ur apatit mineralet återvinna REE och konstgödsel ur bolagets avfallsdammar i Kiruna och MalMBERGET samt i förlängningen också i Svappavaara. Beräkningar från Luleå tekniska universitet har visat, att LKAB från Kiruna och MalMBERGET skulle kunna producera 5-10 procent av världens behovet. Apatiten i Grängesbergs järnmalm har en REO-halt på omkring 0,75 procent. Kirunas järnmalmer består av upp till en femtedel av apatit som innehåller i genomsnitt omkring 0,5 procent REO.

Hur saneras de, enorma, med gift fyllda, lagningsbassängerna?

Räcker det t.ex. att lägga toalettslam från Stockholm ovanpå? Är det överhuvudtaget möjligt att sanera dem?

Nej, kanske inte, men erfarenheten har entydigt visat på att läckage alltid uppstått från bassängerna /magasinen även lång tid efter det att gruvverksamheten upphört vilket medfört, att förutom de svåra miljöskadorna, inklusive toxisk förorening av marken/jorden och förgiftning av näringskedjor, grundvatten och vattendrag, som lakningsprocesser för utvinning av REE (i förening med torium, uran och bly) förorsakat, är lakningsprocesser direkt olämpliga att tillåtas i strandnära områden med högkvalitativt grund- och sötvatten samt i övriga vattenrika miljöer med skyddsvärda ekologiska system och biologiskt liv.

Hela den planerade gruvområdet i Norra Kärr ligger i Vätterns tillrinningsområde!!

Det kan även nämnas att alla typer av lakningsprocesser för utvinning av mineraler förbjöds på grund av miljöskäl i Argentina. Dessutom förbjöd den argentinska provinsen La Rioja, på grund av miljöskäl, all dagbrottsbrytning.

Särskilt oroande är riskerna med tanke på att Vättern Europas 5:te största dricksvatten täkt och 6:te största insjö är mycket känslig för utsläpp av näringsämnen, metaller och miljögifter. Idag får ca. 300.000 människor sitt dricksvatten från sjön. Örebro kommun planerar att inom en nära framtid, ta sitt dricksvatten från Vättern. Stockholm och Köpenhamn har visat intresse för att långt fram i tiden kunna ta sitt dricksvatten från sjön (omkring år 2070).

Kommer Vätterns vatten att vara drickbart då, utan reningsanläggningar?

Kända risker och miljökonsekvenser av REE-utvinning.

Utvinningen av jordartsmetaller har stängts ner på flera ställen i världen p g a omfattande miljöförstöring. En sådan anläggning var Mountain Pass gruvan i USA.

Innan Kina blev den största producenten av REE, hade USA denna roll. Mountain Pass-gruvan i Mojave öknen ligger 1 timmes körning från Las Vegas. Efter en serie av lakvatten-läckor stoppades år 1998 den kemiska anrikningsprocessen. Många tusentals liter radioaktivt och giftigt vatten hade läckt ut från pipe-lines runt Ivanpah Dry Lake och i en näraliggande stad. Försöken att rena området blev extremt kostsamma och år 2002 stängdes gruvan.

Se: (www.guardian.co.uk/environment/2010/dec/26/rare-earth-metals-us) och http://en.wikipedia.org/wiki/Mountain_Pass_rare_earth_mine

I staden Baotou i Kina ligger landets fjärde största REE producent. Här produceras bl.a. Neodym, som går på export till Storbritannien, där den används i tillverkningen av vindkraftverk. Härigenom bidrar importören till uppkomsten av en 10 km bred sjö, som läcker ut gifter i omgivningen och i staden Baotou.

I denna gigantiska kemikaliebassäng dumpas varje år 7 miljoner ton lakvatten och rester efter den bearbetningsprocess, där jordartsmetallerna behandlas i syra och kemikaliebassänger och därefter i glödhet ugnar. Det statligt ägda företaget "Baogang Group of Companies" inledde brytningen på 60-talet. Allt fler fabriker växte upp i det omkringliggande området och efter några år visnade böndernas grödor och boskap och husdjur dog. Även människorna blev sjuka. De tappade tänderna, håret blev vitt i unga år och de drabbades av allvarliga hud- och andningsbesvär. Spädbarn föddes med mjuka skelett och cancerfrekvensen gick upp dramatiskt. En undersökning, som gjordes år 2005 i en näraliggande by visade, mycket riktigt, en ovanligt hög frekvens av cancer, osteoporos (benskörhet) och hud- och andningssjukdomar. Människor, som bor i Baotou dör redan i 50-årsåldern och det enda, som numera går att odla är majs, som är otjänlig som människoföda, men som går att sälja som grisfoder om man undviker att berätta för köparen var majsen är odlad.

Se: <http://www.dailymail.co.uk/home/moslive/article-1350811/In-China-true-cost-Britains-clean-green-wind-power-experiment-Pollution-disastrous-scale>.

Det finns ett antal potentiella och mycket allvarliga konsekvenser för miljön vid gruvdrift och utvinning av sällsynta jordartsmetaller (REE). Enligt en artikel publicerad av "The Chinese Society of Rare Earths" framgår bl.a. följande: Varje ton av producerad REE genererar ungefär 8,5 kg fluor och 13 kg stoft. Vid användning av koncentrerad svavelsyra med högttemperaturs kalcineringssteknik för att producera cirka ett (1) ton kalcinerad REE-malm genereras 9.600 till 12.000 kubikmeter av avgaser som innehåller damm koncentrat, fluorvätesyra, svaveldioxid och svavelsyra, cirka 75 kubikmeter av surt avloppsvatten och ungefär ett (1) ton radioaktiva avfallsrester (innehållande vatten).

Länken till "The Chinese Society of Rare Earths".

<http://www.cs-re.org.cn/en/index.php>

Enligt Wang Caifeng, Kinas vice generaldirektör för material vid ministeriet för Industri och IT, erhålls 2.000 ton gruvavfall vid produktion av ett (1) ton av sällsynta jordartsmetaller, REE.
(Wang Caifeng spoke at the 2009 Minor Metals and Rare Earths Conference, Beijing, China, September 2-3, 2009).

År 2005 skrev Xu Guangxian att torium var en källa till radioaktivitet i Baotou området och Gula Floden.
(Xu Guangxian et al, "An Emergency Call for the Protection of Thorium and Rare Earth Resources at Baiyun Erbo and the Prevention of Radioactive Contamination of the Yellow River and Baotou," Chinese Academy of Sciences news site, October 20, 2005).

Ett av de senaste tillskotten till "gruvmiljöbovar" är det finska gruvföretaget Talvivaara Mining Co:s svart skiffer Ni-Cu-Zn och REE-fyndighet i Talvivaara, Finland. Det startade år 2008 och ligger i Finland ca 55 mil norr om Helsingfors och avsåg ursprungligen utvinning av nickel och kobolt.

Processen innefattar bl.a. brytning, krossning samt kemisk lakning enligt en metod som utviner mineralerna med hjälp av bakterier/mikroorganismer. Metoden skall enligt gruvbranschen vara miljövänlig och ekonomiskt fördelaktig jämfört med alternativa metoder. Trots detta har ett flertal allvarliga problem drabbat Talvivaara, såsom läckage av kemiskt avlopp, omfattande föroreningar av luft- och vatten samt kemiska bränder vid processframställningen. Polisen har inlett förundersökningar. Dessutom har lokalbefolkningen blivit anmodade att inte använda vattnet i sina brunnar.

Den regionala miljöskyddsmyndigheten har upptäckt fyra allvarligt förorenade sjöar och tre mindre allvarligt förorenade. Trots att företaget redan från början kände till att marken innehåller förhöjda halter av uran, har detta inte omnämnts för tillståndsmyndigheten, utan uranet har utfällts som en biprodukt vid lakningsprocessen och har dumpats i lakningsbassängen (gypsum precipitate pool). Det var i denna bassäng som det i början av 2010 uppstod ett allvarligt läckage. Man har numera förorenat sjöar och vattendrag inom en radie av ca. 8 mil från anläggningen.

I februari 2010 lämnade man in en ansökan om att få extrahera uran för att kunna ta hand om denna "oönskade biprodukt". Under tiden har man ingått avtal med Cameco, ett kanadensiskt företag som är världens största producent av uran, att bygga en stor anläggning för uranframställning med en förväntad årsproduktion av 350 ton uran motsvarande ca. 410 ton urankoncentrat kallad "yellow cake" (UO₄).

Den nu konkurssatta ägaren till Talvivaara Mining Co. fick finska regeringens tillstånd att utvinna uran. Se under Business – Uranium production: (http://www.talvivaara.com/media-en/Talvivaara_announcements/stock_exchange_releases/stock_exchange_release/t=talvivaara-mining-company-interim/id=29560995)

Av Talvivaaras information framgår bl.a. följande: "In the Talvivaara area, the estimated uranium content of the bedrock is approximately 15–20 ppm."

(Se: http://www.talvivaara.com/files/talvivaara/Uranium/Uranium_background_information_En.pdf)

Läs mera på:

(www.helladelicious.com/blog/stories-and-news/2012/04/talvivaara-a-finnish-environmental-crime-company/)

Terrafame Ltd. som tagit över verksamheten i Talvivaara vill nu göra gruvan till en av Europas stora uranproducenter.

EU-vägledning som bygger på domar från EU-domstolen

Verksamheter får bl.a. inte äventyra möjligheterna att uppnå den kvalitet på vattenmiljön som följer av EU-rätten och får inte medföra en försämring av vattenkvaliteten i strid med ett försämringsförbud. EU-domstolens dom den 1 juli 2015 (Bremerhaven-domen, mål C-461/13) 1 anger bl.a. att försämringsförbudet gäller på kvalitetsfaktornivå, inte bara för den övergripande statusen – försämring av statusen för enskilda kvalitetsfaktorer är inte tillåten.

EG/EU-domstolen har i domar angett att tecken på att det handlar om avfall kan vara att restprodukten inte är anpassad till det den används till eller att det krävs särskilda skyddsåtgärder vid användningen för att skydda miljön.

Avfallsdammar regelfrågor

Inom Europeiska gemenskapen finns ett antal direktiv, beslut och regler för hantering av avfall. The Integrated Pollution Prevention Control (IPPC) Direktiv (96/61/EC) föreskriver bl.a. användningen av bästa praxis för en rad industrianläggningar, inklusive avfallsplatser. IPPC-direktivet bygger på den mer allmänna ramdirektivet om avfall (från 1975 ändrad 1991) som införde kravet på att tillåta anläggningar med det uttalade syftet att "avfall måste återvinnas eller borstskaffas utan fara för hälsa och utan att processer eller metoder som kan skada miljön".

11

På senare tid har direktivet om deponering av avfall (1999/31 / EG) som antogs i juli 1999 och som medlemsstaterna var skyldiga att sätta det i kraft i juli 2001.

För att reda ut och förtydliga gränsdragningen mellan avfall och produkter (inklusive biprodukter) har EU-kommissionen tagit fram en vägledning om vad som bör anses vara avfall respektive biprodukt. Vägledningen bygger på domar från EG/EU-domstolen som rör avfallsbegreppet.

Klassificering av gruvavfall, se:

<http://www.naturvardsverket.se/upload/miljoarbete-i-samhallet/miljoarbete-i-sverige/regeringsuppdrag/2017/uppdrag-om-klassificering-av-utvinningsavfall.pdf>http://www.riksrevisionen.se/PageFiles/23135/RiR_2015_20_Gruvavfall_anpassad.pdf

Även så kallad "småskalig gruvverksamhet" kan åsamka naturen samt våra livsmiljöer och ekologiska system mycket allvarliga och långvariga skador.

- **Blaiken- och Svartträskgruvan** är bra och belysande exempel på de mycket negativa konsekvenser en kortvarig gruvhistoria hinner åsamka, bl.a. miljön och våra näringskedjor. Gruvverksamheterna i Blaiken påbörjades sommaren 2006 och driftstarten i Svartträsk var hösten 2006. Konkursen i ScanMining och Blaikengruvan inleddes 2007-11-12. Lappland Goldminers Sorsele AB tillträdde 2008-08-12. Lappland Goldminers utförde endast produktionsförberedande åtgärder, dvs. ingen malm bröts. Lappland Goldminers Sorsele AB:s konkurs inleddes 2012-02-02. Samhällsmedborgarna skall inte drabbas av stora ekonomiska kostnader för sanering av gruvverksamheter på bekostnad av bristande tillståndsprövning, som i detta ärende.

Kostnaden för Mark- och miljödomstolen i Umeå har beslutat om vad som måste göras för att städa upp efter den konkursade Blaikengruvan (Ersmarksberget) efter att stora mängder giftiga metaller släppts ut från verksamheten. Av beslutet framgår att det krävs omfattande åtgärder för att förhindra att stora mängder metaller läcker ut i Juktån. Totalt beräknas kostnaden för åtgärderna till 230 miljoner kronor. Även med de planerade åtgärderna kommer det att krävas fortsatt rening av vattnet från området under 25 år framåt kostnaden för detta är i nuläget ca. 800000 SEK per månad.

I detta ingår inte vad undertecknad erfarit kostnaden för att sanera Blaiksjön, där restprodukterna från anrikningsverket lagras.

Förutom kostnaden för uppstädningen vid Blaikengruvan tillkommer kostnaden för saneringen vid den mindre gruvan i Svartträsk, några mil söderut från Blaikengruvan, som är beräknad till 70 miljoner kronor

- Inventering av förorenade områden i Arjeplogs kommun - Utdrag

Rapportnummer 18/2013; Diarienummer 577-12051-2012

I rapport presenteras den inventering av potentiellt förorenade områden som Länsstyrelsen i Norrbottens län har utfört i Arjeplogs kommun och slutfört under 2013.

Nasa Silvergruva - Gruva och upplag har tilldelades riskklass 1.

"Gruvverksamhet under tre olika epoker, med start år 1635 och avslut år 1889. Man bröt blyglans för att utvinna bly och silver och denna blyglans transporterades vidare ner till hyttorna vid Silbojokk och Adolfström."

Riskklassning:

"Området bedöms tillhöra riskklass 1, dvs. utgör en mycket stor risk för människors hälsa och miljön. Detta främst på grund av att vattnet på platsen används som dricksvatten. Förutom detta beror klassningen på det förorenade områdets storlek, farligheten av metallerna samt de väldiga spridningsförutsättningarna."

"Med hänvisning till försiktighetsprincipen placeras objektet i riskklass 1. Områdets skyddsvärde och känslighet bedöms vara måttlig. Höga halter av ämnen med hög farlighet har påvisats. De påvisade föroreningarnas utbredning är inte avgränsad och spridningsförutsättningarna i området är heller inte fullt kända. För att kunna utföra en fullständig riskbedömning krävs kompletterad information genom fortsatt undersökning av området."

<http://www.lansstyrelsen.se/norrbotten/SiteCollectionDocuments/Sv/miljo-och-klimat/verksamheter-med-miljopaverkan/Rapport%20-%20Inventering%20av%20f%C3%B6rorenade%20omr%C3%A5den%20i%20Arjeplogs%20kommun.pdf>

Hur saneras de, enorma, med gift fyllda, lagringsbassängerna?

Räcker det t.ex. att lägga toalettslam från Stockholm ovanpå? Är det överhuvudtaget möjligt att sanera dem? Nej, kanske inte, men erfarenheten har entydigt visat på att läckage alltid uppstått från bassängerna / magasinerna även lång tid efter det att gruvverksamheten upphört vilket medfört, att förutom de svåra miljöskadorna, inklusive toxisk förorening av marken/jorden och förgiftning av näringskedjor, grundvatten och vattendrag, som lakningsprocesser för utvinning av REE (i förening med torium, uran och bly) förorsakat, är lakningsprocesser direkt olämpliga att tillåtas i strandnära områden med högkvalitativt grund- och sötvatten samt i övriga vattenrika miljöer med skyddsvärda ekologiska system och biologiskt liv.

Det kan även här nämnas att alla typer av lakningsprocesser för utvinning av mineraler förbjöds på grund av miljöskäl i Argentina. Dessutom förbjöd den argentinska provinsen La Rioja, på grund av miljöskäl, all dagbrottsbrytning.

Gruvavfallslager är tickande bomber!

FN-rapport "The UN's Mine Tailings Storage: Safety is no accident "

<https://gridarendal->

[website.s3.amazonaws.com/production/documents/s_document/370/original/RRAMinewaste_flyer_pre_ss.pdf](https://gridarendal-website.s3.amazonaws.com/production/documents/s_document/370/original/RRAMinewaste_flyer_pre_ss.pdf)

Miljöbalkens 15 kapitel och de allmänna hänsynsreglerna

Om något är en biprodukt eller avfall påverkar bland annat om det omfattas av vissa tillståndsplikter och anmälningsplikter. Vad som är att betrakta som en biprodukt regleras i första paragrafen i miljöbalkens 15 kapitel.

Oavsett om en restprodukt är en biprodukt eller avfall så gäller dock de allmänna hänsynsreglerna i 2 kapitlet miljöbalken vid till exempel lagring och användning. Enligt dessa regler ska en verksamhetsutövare vidta de skyddsåtgärder och begränsningar som behövs för att undvika skada eller olägenhet för människors hälsa och miljön, så länge det inte rör sig om orimliga åtgärder.

Tillsynsmyndigheten kan också meddela förelägganden om detta.

Slutord

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) flaggar för framtids oro, för brist på dricksvatten i sydöstra Sverige.

Den tilltänkta gruvverksamheten av bergarter med bl.a. förhöjda halter av torium och uran samt framställningen av bl.a. REE – koncentrat, som kommer att kräva betydande mängder farliga syror och giftiga kemikalier kan knappast förläggas på en ur miljösynpunkt mera olämplig plats i hela Sverige, endast ca. 1,5 km från Vätterns östra strandlinje, då "Vätterns näringsfattiga karaktär gör den känslig för utsläpp av näringsämnen, metaller och miljögifter. Sjöns långa omsättningstid (60 år) gör att effekterna av utsläpp kan bli långvariga". Norra Kärr fyndigheten ligger i en förkastningszon (fault) - bristning i jordskorpan med åtföljande förskjutning av berggrunden och därför kan ingen med säkerhet bedöma vilka konsekvenser med avseende på sprickbildning, som t.ex. sprängningar i gruvan kan åstadkomma. Glöm inte heller bort de risker som trafikanterna på E4:an kan tänkas utsättas för vid sprängningar i gruvans dagbrott!

Norra Kärrs berggrund innehåller bevisligen bly, uran och torium vilket framgår av ovannämnda "Technical Report" av maj 2012 och "Report No: DE-00215 Amended and Restated Date: July 9, 2013". Dessutom finns i Norra Kärrs berggrund även områden med kraftigt förhöjda uran och toriumhalter Trots detta har Tasman Metals, i MKB:n med komplettering, bl.a. inte uppgivit hur stor mängd (ton) av bly-, torium- och uranmineral som kommer att brytas under 20 års gruvproduktion. Terrafame Ltd. som nu tagit över gruvverksamheten i Talvivaara Finland, med ungefär samma medelhalter av torium och uran som i Norra Kärr, vill nu göra gruvan till en av Europas stora uranproducenter.

Då det finns förhöjda halter av de radioaktiva mineralerna uran, torium och betydande halt av tungmetallen bly samt inte obetydliga halter av sulfidmineraler i den planerade gruvans berggrund är det oerhört viktigt att Tasman Metals Ltd. och Tasman Metals AB klar, tydligt och ingående redogör och redovisar bl.a. för hur de nämnda mineralerna, inkl. andra radioaktiva och toxiska ämnen, kommer att hanteras isoleras och om metallerna kommer att extraheras ur koncentratet på ett ur hälso- och miljösynpunkt säkert sätt.

Detta för att under gruvans livstid och långt därefter kunna garantera, att inga skadliga utsläpp som kan påverka näringskedjor, mänsklig hälsa och liv, skyddsvärda ekologiska och biologiska system samt organismer även med beaktande av mycket kraftig nederbörd med översvämningar som följd inom verksamhetsområdet.

Är det ur ett helhetsperspektiv verkligen försvarbart och värt att för några få års gruvverksamhet i Norra Kärr ta risken, att bl.a. försämra Vättern dricksvattenkvalitet och förstöra livsmiljöerna i de östra Vätternbranterna och områden utanför koncessionsområdet?

Det ska slutligt, vilket framgår ovan, framhållas att bolagets MKB med kompletteringar inte alls innehåller alla de nödvändiga uppgifter som behövs för myndigheternas prövning av hela gruvverksamhetsområdet, enligt 4 kap. 8 § miljöbalken, med avseende på användning av mark och vatten som kan påverka ett naturområde / Natura 2000-område.

Se även: http://www.lansstyrelsen.se/orebro/SiteCollectionDocuments/sv/miljo-och-klimat/vatten-och-vattenanvandning/vattenfakta/aro/fakta_vattern.pdf

Relevanta referenser framgår i texten.

2018-03-30

Claes-Erik Simonsbacka

Ingenjör och f.d. managementkonsult till gruvföretag med gruvverksamheter i Sverige, Västafrika och Sydamerika.

NORRA KÄRR PROJEKTET

STOR SKANDAL att berörd allmänhet och sakägare med talerätt, som inte ens genom berörda Länsstyrelser försorg, fått möjlighet att delta i tillståndsgivning genom samråd!

Det s.k. Miljökonsekvensbeskrivningsdirektivet eller MKB-direktivet EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt

”(19) Ett av Århuskonventionens mål är att garantera allmänhetens rätt att delta i beslut i miljöfrågor för att bidra till att skydda rätten att leva i en miljö som är tillfredsställande för människors hälsa och välbefinnande.”

Artikel 2 – Utdrag

”2. Bedömningen av miljöpåverkan kan integreras i det befintliga tillståndsförfarandet för projekt i medlemsstaterna eller, om detta inte är möjligt, i andra förfaranden eller i sådana förfaranden som tillskapas för att målsättningarna i detta direktiv ska uppfyllas.”

Artikel 6 – Utdrag

”4. Den berörda allmänheten ska på ett tidigt stadium få reella möjligheter att delta i de beslutsprocesser på miljöområdet som avses i artikel 2.2 och ska för detta ändamål ha rätt att yttra sig när alla alternativ står öppna till den eller de ansvariga myndigheterna innan beslut fattas om ansökan om tillstånd.”

”5. Närmare bestämmelser om information till allmänheten (till exempel genom affischering inom ett visst område eller offentliggörande i lokalpressen) och samråd med den berörda allmänheten (till exempel skriftligen eller genom offentlig utfrågning) ska fastställas av medlemsstaterna.”

”6. För de olika etapperna ska det fastställas rimliga tidsramar som ger tillräckligt med tid för att informera allmänheten och för den berörda allmänheten att förbereda sig och på ett effektivt sätt delta i beslutsprocessen på miljöområdet, i enlighet med bestämmelserna i denna artikel.”

Artikel 8 – Utdrag

”Resultaten av samråden och de uppgifter som har inhämtats enligt artiklarna 5, 6 och 7 ska beaktas vid tillståndsgivningen.”

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:026:0001:0021:SV:PDF>

Miljöbalk (MB, 1998:808); 12 kap. Jordbruk och annan verksamhet - Utdrag

Anmälan för samråd

”6 § Kan en verksamhet eller en åtgärd som inte omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt andra bestämmelser i denna balk komma att väsentligt ändra naturmiljön, skall anmälan för samråd göras hos den myndighet som utövar tillsynen enligt bestämmelser i [26 kap.](#) eller bestämmelser som har meddelats med stöd av samma kapitel.”

”Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att det inom landet eller en del av landet alltid skall göras en anmälan för samråd i fråga om särskilda slag av verksamheter eller åtgärder som kan medföra skada på naturmiljön. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får också meddela föreskrifter om vilka uppgifter en anmälan skall innehålla.”

”Verksamhet eller åtgärd som skall anmälas för samråd får påbörjas tidigast sex veckor efter det att anmälan har gjorts, om inte tillsynsmyndigheten medger något annat.”

”Den myndighet som avses i [första stycket](#) får förelägga den anmälningsskyldige att vidta de åtgärder som behövs för att begränsa eller motverka skada på naturmiljön. Om sådana åtgärder inte är tillräckliga och det är nödvändigt för skyddet av naturmiljön, får myndigheten förbjuda verksamheten. Bestämmelser om rätt till ersättning vid ett sådant föreläggande eller förbud finns i [31 kap.](#)”

<http://www.notisum.se/rnp/sls/lag/19980808.HTM>

MILJÖBALKEN - Anmälan för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken

Förord – Utdrag

”I 12 kap. 6 § miljöbalken finns bestämmelser om anmälan för samråd för verksamheter som kan komma att väsentligt ändra naturmiljön. Denna handbok täcker Naturvårdsverket ansvarsområde som tillsynsvägledande myndighet för bestämmelsen. Handboken omfattar alla verksamheter och åtgärder enligt 12 kap. 6 § miljöbalken utom skogsbruksåtgärder. Sådana åtgärder omfattas av skogsvårdslagen, och Skogsstyrelsen har ansvaret för tillsynsvägledningen. Handbokens innehåll är inte rättsligt bindande i sig, utan är avsett att utgöra ett stöd för de myndigheter som skall tillämpa bestämmelserna i 12 kap. 6 § inom Naturvårdsverkets vägledningsområde.”

Förordning (1998:904) om anmälan för samråd

Anmälan för samråd - Utdrag

”7 § Länsstyrelsen får, i andra fall än som avses i 6 §, föreskriva anmälningsskyldighet för samråd enligt 12 kap. 6 § andra stycket *miljöbalken* i fråga om särskilda slag av verksamheter eller åtgärder som kan medföra skada på naturmiljön.”

”7 b § Innan undersökningsarbete enligt minerallagen (1991:45) bedrivs inom ett område som avses i 4 kap. 5 § *miljöbalken*, skall anmälan göras för samråd enligt 12 kap. 6 § första stycket *miljöbalken*. Förordning (1998:1255).”

<http://www.notisum.se/rnp/sls/lag/19980904.HTM>

Samråd för miljökonsekvensbeskrivningar - Utdrag

”Syftet med samrådsprocessen kring en miljökonsekvensbeskrivning är att skapa förankring hos berörda parter av framtida projekt och fånga upp information man eventuellt har missat.”

”Samrådet gör att de som kommer att påverkas av projektet får möjlighet att precisera vilka saker de vill ha belysta i en Miljökonsekvensbeskrivning (MKB). De kan till exempel lämna förslag på alternativa lösningar. Bra samråd leder ofta till att projekten utvecklas så att de blir mer miljömässigt hållbara.”

”Många parter ska bjudas in”

”Den som ska bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som enligt miljöbalken kräver tillstånd eller tillåtlighet av regeringen ska samråda med länsstyrelsen, tillsynsmyndigheten och de enskilda som kan antas bli särskilt berörda. Detsamma gäller när det finns regler kring verksamheter eller åtgärder i andra lagar, som hänvisar till 6 kap. miljöbalken. Om verksamheten eller åtgärden antas medföra betydande miljöpåverkan, ska samråd även ske med övriga statliga myndigheter, kommuner, allmänhet och organisationer som kan antas bli berörda (se 6 kapitlet 4 § MB).”

<http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledningar/Samhallsplanering/Miljokonsekvensbedomning/Samrad-for-MKB/>

Förordning (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar

<http://www.notisum.se/rnp/sls/lag/19980905.HTM>

VÄGLEDNING FÖR PRÖVNING AV GRUVVERKSAMHET

Dnr 311-1808/2014 SGU-rapport 2016:23 2016-12-21

FÖRORD – Utdrag:

”Vägledningen har ingen egen juridisk auktoritet.”

9. MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING -

9.1 Bestämmelser om miljökonsekvensbeskrivningar – Utdrag (sidan 71)

”Det är obligatoriskt för en verksamhetsutövare att ta fram en miljökonsekvensbeskrivning i bland annat följande fall”:

”• Vid ansökan om bearbetningskoncession enligt minerallagen.”

9.2 Samrådsförfarandet – Utdrag (sidan 71)

”Den som vill bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som kräver tillstånd enligt miljöbalken måste hålla samråd. Vid ansökan om bearbetningskoncession enligt minerallagen finns inget formellt krav på att hålla samråd,”

<http://resource.sgu.se/produkter/sgurapp/s1623-rapport.pdf>

Ändring i Miljörett *)

För att uppfylla EU-rättens bindande krav har ändringar införts i minerallagen (1991:45) vilket innebär att MKB-samråd gjorts tillämpliga i ärenden om bearbetningskoncession även enligt minerallagen (SFS 2017:955 och SFS 2017:961).

Dessa lagar träder i kraft den 1 januari 2018.

Regeringen och Bergmästaren ignorerade berörda sakägares och allmänhetens legala rätt till samråd i Tasman AB:s Norra Kärr projekt.

Som framgår av följande utdrag ur HFD:s referat 21 bedömde både Bergmästaren och Regeringen att miljökonsekvensbeskrivningen uppfyllde kraven i 6 kap. miljöbalken (MB) trots att inte något samråd alls hållits med berörda sakägare och allmänhet enligt MB 6 kap. 4 och 5 §§.

HFD 2016 ref. 21

Regeringen (Näringsdepartementet, 2014-01-16) - Utdrag:

”Bergmästaren har bedömt att miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken och kan godkännas. Regeringen gör ingen annan bedömning än bergmästaren i dessa frågor ..”

<https://lagen.nu/dom/hfd/2016:21>

Miljöbalk (1998:808)

6 kap. Miljökonsekvensbeskrivningar och annat beslutsunderlag -Utdrag

Miljökonsekvensbeskrivningar och miljökonsekvensbedömningar av verksamheter och åtgärder:

4 § Den som avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska samråda:

1. med länsstyrelsen, tillsynsmyndigheten och de enskilda som kan antas bli särskilt berörda, om verksamheten eller åtgärden kräver tillstånd eller beslut om tillåtlighet enligt denna balk eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av balken, eller

2. med dem som anges i 1 och med de övriga statliga myndigheter, de kommuner, den allmänhet och de organisationer som kan antas bli berörda, om

a) verksamheten eller åtgärden till följd av föreskrifter som har meddelats med stöd av [4 b §](#) ska antas medföra en betydande miljöpåverkan,

b) tillsynsmyndigheten har förelagt den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden att ansöka om ett tillstånd som avses i [9 kap. 6 a §](#), eller

c) verksamheten eller åtgärden till följd av länsstyrelsens beslut enligt [5 § andra stycket](#) ska antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Samrådet ska genomföras i god tid och i behövlig omfattning innan en ansökan om tillstånd görs och den miljökonsekvensbeskrivning som krävs enligt [1 §](#) upprättas. Samrådet ska avse verksamhetens eller åtgärdens lokalisering, omfattning, utformning och miljöpåverkan samt miljökonsekvensbeskrivningens innehåll och utformning.

Före samrådet ska den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden lämna uppgifter om den planerade verksamhetens eller åtgärdens lokalisering, omfattning och utformning samt dess förutsedda miljöpåverkan. Uppgifterna ska lämnas till länsstyrelsen, tillsynsmyndigheten och de enskilda som särskilt berörs.

Det som sägs i [första–tredje styckena](#) gäller också ärenden för vilka en miljökonsekvensbeskrivning krävs enligt [1 § andra stycket](#). Lag (2016:341).

4 a § Om ett samråd enligt [4 §](#) avser en verksamhet eller åtgärd som omfattas av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, ska:

1. samrådet även avse hur allvarliga kemikalieolyckor till följd av verksamheten eller åtgärden ska kunna förebyggas och begränsas, och
2. de uppgifter som lämnas före samrådet enligt [4 § tredje stycket](#) innehålla en upplysning om att verksamheten eller åtgärden omfattas av den lagen. Lag (2015:232).

4 b § Regeringen får meddela föreskrifter om att vissa slags verksamheter och åtgärder skall antas medföra en betydande miljöpåverkan. Lag (2015:232).

5 § Länsstyrelsen ska under samrådet enligt [4 §](#) verka för att miljökonsekvensbeskrivningen får den inriktning och omfattning som behövs för tillståndsprövningen.

Om länsstyrelsen finner att en verksamhet eller åtgärd inte omfattas av [4 § första stycket 2 a](#) eller b, ska länsstyrelsen under samrådet pröva om verksamheten eller åtgärden ändå ska antas medföra en betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen ska besluta i frågan sedan den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden gett tillsynsmyndigheten och de enskilda som kan antas bli särskilt berörda möjlighet att yttra sig. Beslutet får inte överklagas särskilt. Lag (2009:652).

Minerallag (1991:45) _Utdrag

Svensk författningssamling 1991:45 t.o.m. SFS 2016:994

Bergmästarens roll i arbetet med MB poängteras i förarbetena. Dvs. Bergmästaren kan via kontakter med länsstyrelser och kommuner ge företagen vägledning om vad en MKB bör innehålla. (Se prop. 1997/98:90, följdlagstiftning till MB m.m, sid 219-220).

Bestämmelser i annan lagstiftning

”7 § som berör verksamhet som avses i denna lag finns i miljöbalken, plan- och bygglagen (2010:900) och kulturmiljölagen (1988:950).

Bestämmelser om rätt att förvärva och inneha eller på annat sätt ta befattning med kärnämne eller mineral med halt av sådant ämne finns även i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet.

Bestämmelser om rätt i övrigt att bedriva verksamhet med strålning finns i strålskyddslagen (1988:220). Lag (2013:668).”

Domstolars tolkning av förhållandet mellan minerallagen och annan lagstiftning

Förhållandet mellan minerallagen och annan lagstiftning som berörs av gruvverksamhet diskuterades ingående i samband med minerallagens tillkomst (se prop. 1988/89:92 s. 57 ff. och s. 75 ff.). Saken diskuterades på nytt när miljöbalken infördes (se prop. 1997/98:90 s. 214 ff.). Enligt domstolars tolkning är att miljöbalken och minerallagen gäller parallellt för sådan verksamhet som omfattas av bådas tillämpningsområden. Det betyder exempelvis att gruvverksamhet ska prövas såväl enligt minerallagens bestämmelser om bearbetningskoncession som enligt miljöbalkens bestämmelser.

Rättsskyddet - Principen om fördragskonform tolkning och företräde

Den svenska lagstiftaren, myndigheter och domstolar har genom internationella konventioner en skyldighet att tillse att rätten till rättslig prövning i domstol uppfylls. Dessa internationella åtaganden bör återspeglas i alla myndigheters och domstolars rättstillämpning och i lag på nationell nivå. Principen om fördragskonform tolkning innebär att svenska domstolar ska tolka nationella lagar på ett sätt som är förenligt med för Sverige bindande internationella överenskommelser. EU:s fördrag står normhierarktiskt över svensk rätt. Om en svensk domstol finner att en nationell bestämmelse strider mot en EU-rättslig bestämmelse ska domstolen inte tillämpa den nationella bestämmelsen, vilket följer av EU-domstolens praxis, se bland annat C 6/64 där domstolen för första gången uttalar att det förhållande att gemenskapsrätten utgör en del av varje medlemsstats nationella rättsordning gör att staterna inte kan låta en nationell regel få företräde framför EU:s rättsliga system. EU-domstolen har i avgöranden på senare tid betonat vikten av att nationella myndigheter och domstolar bidrar till unionsrättens effektiva genomslag på nationell nivå. EU-domstolen tycks inte heller anse att direkt effekt är en förutsättning för att en bestämmelse har företräde.

En av de principer som EU-domstolen har lagt fast i sin praxis och som efter inträdet i EU binder svenska regelgivare innebär, att nationella regler inte får strida mot EU-rätt. Skulle detta ändå inträffa, har gemenskapsrätten företräde.

En annan begränsning, som gäller enligt EU-domstolens praxis, är att EU-förordningar inte får införlivas genom nationell normgivning (praxis) i medlemsstaterna eftersom det kan skapa tvivel om deras ursprung och rättsliga effekt. Också detta måste svenska regelgivare respektera.

Vid EU-rättens tillämpning sätts enskilda individer i centrum som bärare av rättigheter vilka ska skyddas av nationella domstolar. Ett sådant princip- och rättighetstänkande medför att skyddet för enskildas rättssäkerhet ska väga tyngre än det resultat som eventuellt följer av en strikt tolkning av rättsregler.

Olika typer av EU-lagar och rättsakternas hierarki:

EU:s lagstiftning är indelad i primärrätt och sekundärrätt. Primärrätten (fördragen) ligger till grund för all EU-verksamhet. Sekundärrätten (förordningar, direktiv och beslut) bygger på fördragens mål och principer.

- **1. EU-förordningar** har allmän giltighet. En EU-förordning som har trätt i kraft gäller direkt och likadant i alla medlemsländer som en del av den nationella lagstiftningen. Det brukar kallas för att en förordning är direkt tillämplig som t.ex. EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2016/425 av den 9 mars 2016 om personlig skyddsutrustning och om upphävande av rådets direktiv 89/686/EEG
- **2. EG:s/EU:s nya metodens produktdirektiv** som t.ex. Maskindirektivet (MD), direktivet för tryckbärande anordningar (PED), lågspänningsdirektivet (LVD) och EMC-direktivet med exakt den kravnivå som finns i direktiven från EG/EU.
- **3. EG:s/EU:s minimidirektiv** som t.ex. är relevanta för deponier och avfall:
 - **Direktiv för deponering av avfall.** Deponeringsdirektivet (1999/31/EC Directive on the landfill of waste)
 - **Direktiv för avfall.** Avfallsdirektivet, (2008/98/EC Waste Framework Directive) ibland förkortat "WFD".
 - **Direktiv för hantering av avfall från utvinningsindustrin** (Gruvavfallsdirektivet). Detta direktiv (2006/21/EC Directive on the management of waste from extracting industries)
- **4. EU:s minimidirektiv** implementerad successivt i svensk lagstiftning och generella regler återfinns i **miljöbalken (MB) 1998:808** och i Plan-och Bygglagen (PBL) med stöd av MB, förordning om miljökonsekvensbeskrivningar SFA 1998:905, förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd SFS 1998:899 samt Arbetsmiljöverkets brukarföreskrift AFS 2006:4
 - Användning av arbetsutrustning.

Notera ett nytt 6 kap. miljöbalken och miljöbedömningsförordningen (2017:966) börjar gälla 2018-01-01. Bestämmelser om miljökonsekvensbeskrivningar och strategiska miljöbedömningar av planer och program finns numera i dessa författningar.

Aktuella förordningar på avfallsområdet är:

- Förordning (2001:512) om deponering av avfall.
Ska förebygga och minska de negativa effekter som deponering av avfall kan orsaka på människors hälsa och på miljön, särskilt när det gäller förorening av ytvatten, grundvatten, mark och luft, och på den globala miljön, under en deponis hela livscykel.
- Avfallsförordning (2011:927).
Innehåller bestämmelser om avfall och avfallens hantering, t.ex. transport. För vissa avfallsslag och viss avfallshantering finns ytterligare bestämmelser i andra förordningar eller föreskrifter.

- [Naturvårdsverkets allmänna råd till avfallsförordningen \(2001:1063\) avseende farligt avfall.](#) Naturvårdsverket, NFS 2004:14 – Allmänna råd. Omfattar bland annat klassificering och hantering av farligt avfall, dispens, tillstånd till transport, var farligt avfall bör anses ha uppkommit, utbyte av avfall, förbränning på land, tillfällig lagring och mellanlagring.
 - [Förordning \(2013:319\) om utvinningsavfall](#)
Innehåller bestämmelser om försiktighetsmått för att förebygga eller i möjligaste mån begränsa skadliga effekter på människors hälsa och miljön som kan uppkomma till följd av hantering av avfall från industri som utvinner ämnen och material genom att bryta eller på annat sätt ta dem från jordskorpan eller som bearbetar eller på annat sätt hanterat utvunnet material (utvinningsindustri).
 - [Förordning \(1998:899\) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.](#)
Gäller miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd enligt 9 kap miljöbalken. Behandlar tillståndsprövning, anmälningsplikt, miljörapport mm. Innehåller bl.a. särskilda bestämmelser om täktverksamhet och särskilda bestämmelser om mellanlagring, återvinning och bortskaffande av farligt avfall.
 - [Miljöprövningsförordning \(2013:251\).](#)
Innehåller bestämmelser om tillståndsplikt och anmälningsplikt för verksamheter som avses i 9 kap miljöbalken. Exempel på verksamheter är utvinning, brytning och bearbetning av malm, mineral, berg och naturgrus samt mellanlagring, förbehandling, sortering och mekanisk bearbetning av annat avfall än farligt avfall.
- **5 Nationell lagstiftning** som t.ex. Minerallagen

Slutkommentarer:

Stor skandal att inget samråd i enlighet med 6 kap. MB har hållits med den berörda allmänheten eller med berörda enskilda sakägare med talerätt, trots deras rättmätiga krav på samråd som ställts till både exploitören Tasmets AB och till berörda myndigheter, vare sig innan undersökningsarbete enligt minerallagen (1991:45) bedrevs eller innan Bergmästarens beslutet om bearbetningskoncession, 15 maj 2013. *SGU och Bergsstaten är inte ansvariga svensk sektorsmyndigheter för miljöbalkens bestämmelser!*

Samråd har inte hållits med berörda sakägare och allmänhet i enlighet med miljöbalkens lagkrav före 2018-01-01 och samråd enligt miljöbalkens och minerallagens nya lagregler har inte heller hållits efter 2018-01-01 trots, att Tasmets AB:s ansökan beträffande ”Komplettering i ärendet BS 22-838-2012 om bearbetningskoncession Norra Kärr nr 1 registrerades hos Bergsstaten 2018-01-15 och kompletteringen till MKB:n registrerades hos Bergsstaten 2018-02-23.*)

Det skall även framhållas att EU-kommissionen tagit Sverige i örat, ett slags reprimand, för att svensk miljö rätt inte håller EU-standard. Enligt EU-kommissionär Janez Potoznik brister det fortfarande i insyn och öppenhet, mer än tio år efter att MKB-lagstiftningen infördes.

Notera även följande utdrag ur undertecknads korrespondens med Henning Holmström (HH), Tasmets AB:s VD, av 2012-10-05:

Undertecknads fråga till Henning Holmström (HH): Har Tasmets AB genomfört några samråd i enlighet med 6 kapitlet MB inför utarbetandet av MKB:n? Kan inte hitta några samrådsredogörelser på bolagens hemsidor. Av nämnda kapitel i MB:n framgår vilka krav som ställs på samrådsförfarandet (en) och miljökonsekvensbeskrivningen(ar) (MKB:n) enligt miljöbalken. I bland annat 6 kapitlet 4 § (tidigt samråd) och 5 § (utökat samråd) miljöbalken framgår krav som ställs på samråd.

HH:s svar: ”Svenska myndigheter är allmänt kända för att ta god hand om miljön, och att ta in synpunkter från närboende.”

Undertecknads kommentar till HH p.g.a. hans svar enligt ovan: Kanske skenbart och i retoriken ja, men genom den verkliga tillämpningen måste man tyvärr konstatera, att det som sakägare med talerätt anfört vid Era s.k. informationsmöten, ej samråd enligt MB, inför Er framtagning av MKB:n inte alls har beaktats i vare sig MKB:n eller av handläggande myndighet(er). Kommentaren besvarades inte av HH. Det ska även framhållas att Tasmot AB inte heller har besvarat de skriftliga frågor som ställdes till bolaget år 2012.

*) Rev. sidan 3 och 6, 2018-03-30

Bureå 2017-06-01

Claes-Erik Simonsbacka

Ingenjör och f.d. managementkonsult till gruvföretag med gruvverksamheter i Sverige, Västafrika och Sydamerika.

Tasmet AB/ Tasman Metals Ltd.

Skolallén 2B
821 41 BOLLNÄS

Begär härmed svar av Tasmet AB/ Tasman Metals Ltd. på följande frågor:

- 1.1 Sällsynta jordartsmetaller, REE, är oftast förknippade med förhöjda nivåer/halter av torium och/eller uran. Kan Tasman Metals Ltd./Tasmet AB bekräfta att det inte finns torium över 6 PPM och/eller uran över 2,8 PPM i den tilltänkta gruvans berggrund och malm i Norra Kärr?
- 1.2 Hur stor mängd/vikt torium, uran respektive bly kan maximalt tänkas finnas i de årligen brutna berg och malmmassor i Norra Kärr?
- 1.3 Om förhöjda halter av torium och/eller uran finns i den tilltänkta gruvans berggrund och malm i Norra Kärr hur avser Tasman Metals Ltd./Tasmet AB, att då hanterar och isolera de förhöjda halterna av torium och/eller uran på ett garanterat säkert sätt för att under gruvans livstid och därefter skydda skyddsvärda ekologiska system och organismers biologiska liv?
- 1.4 Om det finns förhöjda halter av torium och/eller uran i Norra Kärr fyndigheten vilka strängare avfallshanterings standarder/regler är Tasman Metals Ltd./Tasmet AB redo att uppfylla för att även garantera, att bl.a. urlakning av radioaktiva och andra toxiska ämnen till naturen/miljön inte under den planerade gruvans livstid och därefter kan komma att ske, även med beaktande av mycket kraftig nederbörd med översvämningar inom gruvområdet som följd, då brytning och utvinning av REE ur berggrunden/malmen i Norra Kärr med låga halter innebär att mycket stora mängder/massor berg/malm innehållande förhöjda halter av torium och/eller uran måste brytas, krossas och lagras?

Notera, att verksamhet för utvinning av REE inte kan jämföras med någon annan typ av mineralutvinning inkl. deras avfallshantering!
- 1.5 Kommer Tasman Metals Ltd./Tasmet AB att extrahera torium och/eller uran t.ex. i processen från urlakningslösningen (PLS)? Om torium och eller uran av Tasman Metals Ltd./Tasmet AB kommer att extraheras i någon av ingående enhetsprocesser, uppge då i vilken av dessa enhetsprocesser och hur detta kommer att ske.
- 1.6 Vänligen uppge om förhöjda halter av torium- och/eller uranisotoper i Norra Kärrs berggrund någonsin av Tasman Metals Ltd./Tasmet AB och/eller deras ev. partners kommer att utvinnas och/eller förädlas i Sverige, som en produkt och/eller biprodukt.
2. Hur stor maximal årlig produktion av dysprosium (Dy) avser/planerar Tasman Metals Ltd./Tasmet AB att producera under Norra Kärr gruvans livstid?
- 3.1 Kommer Tasman Metals Ltd./Tasmet AB att förlägga några ingående enhetsprocesser utanför Sverige och i så fall vilka?

- 3.2 Om Tasman Metals Ltd./Tasmet AB planerar/avser att förlägga någon eller några av ingående enhetsprocesser utanför Sverige uppge i såfall varför Tasmet AB i sin ansökan om bearbetningskoncession också angivit, att ansökan ”omfattar framtida anläggningar”?
- 3.3 Hur många enskilda RE-Element avser Tasman Metals Ltd./Tasmet AB att processa i Norra Kärr och/eller utanför Sverige?
- 4.1 Håller Tasman Metals Ltd./Tasmet AB med om att toxiciteten och dess miljökonsekvenser vid utvinning av REE inte är helt förstådd av den närmast berörda allmänheten?
- 4.2 Kommer Tasman Metals Ltd./Tasmet AB att åta sig, att öka allmänhetens kunskap och förståelse för toxicitet vid utvinning av REE-oxidmineraler, så att förebyggande åtgärder kan vidtas för oförutsedda miljökonsekvenser?
5. Kan Tasman Metals Ltd./Tasmet AB under den tid som gruvverksamheten i Norra Kärr pågår och därefter garantera, att verksamheten inte kan komma att förorena/skada Vätterns vatten/vattenkvalitet och andra vattentäkter samt andra livsmiljöer och organismers biologiska liv?
6. För mineraliseringar innehållande LREE, har Tasman Metals Ltd./Tasmet AB rapporterat/informerat om sannolikheten för och möjliga inverkan, att upplösningen av bl.a. karbonatmineral kan frigöra sällsynta jordartsmetaller (REE) i miljön?
- 7.1 Kommer Tasman Metals Ltd./Tasmet AB:s Norra Kärr REE projekt att generera fluor, gasbelastat stoft och/eller svaveldioxid?
- 7.2 Om svaret på någon av ovanstående i 7.1 är ja, förklara hur mycket kommer att genereras/produceras samt uppge de potentiella effekterna på människors och djurs hälsa samt effekterna på andra livsmiljöer och organismers biologiska liv.

2012-09-30

Claes-Erik Simonsbacka
incon@telia.com

2018-01-19

Bergsstaten
Varvsgatan 41
972 34 Luleå

Angående fortsatt prövning av ansökan om bearbetningskoncession för Norra Kärr nr 1, Gränna kommun

Vad gäller den planerade gruvverksamheten vid Norra Kärr finns ett stort antal sakägare som kan komma att utsättas för skada och olägenhet på grund av verksamheten. Även miljöorganisationer ingår i den berörda allmänhet som omfattas av Århuskonventionens bestämmelser.

Vid kontakt med Bergsstaten i rubricerat ärende har jag fått besked om att myndigheten ännu inte beslutat om man avser bereda den berörda allmänheten möjlighet att yttra sig över den komplettering av beslutsunderlaget som Tasman Metals AB inkom med 15 januari 2018.

Med anledning av detta vill jag som juridiskt ombud för ett flertal sakägare samt tio miljöorganisationer framföra följande.

Gruvverksamhet omfattas av Århuskonventionen¹ (se bl a p 16 om dagbrott i konventionens bilaga 1). Enligt konventionen ska varje part sörja för att allmänhetens deltagande sker på ett tidigt stadium, när alla alternativ är möjliga och allmänheten kan delta på ett meningsfullt sätt. Enligt art 6 i konventionen ska den berörda allmänheten i beslutsprocesser om miljön på ett tidigt och lämpligt stadium informeras om bland annat allmänhetens möjligheter att delta. Vidare ska

allmänhetens deltagande i beslutsprocessen innefatta en möjlighet att skriftligen eller, i förekommande fall, vid en offentlig utfrågning eller ett offentligt möte med sökanden lämna alla synpunkter, upplysningar, analyser eller åsikter som den anser vara av betydelse för den föreslagna verksamheten.

Gruvverksamhet omfattas även av det s k MKB-direktivet (Bilaga 1 p 19). Enligt art 6 p 1 och p 2 detta direktiv ska samråd hållas med berörda myndigheter samt allmänheten bland annat för att säkerställa Århuskonventionens krav på tillgång till miljöinformation och allmänhetens deltagande. Enligt art 6 MKB-direktivet ska det fastställas rimliga tidsramar som ger tillräckligt med tid för att informera allmänheten och för den berörda allmänheten att förbereda sig och på ett effektivt sätt delta i beslutsprocessen på miljöområdet. MKB-direktivet har ändrats ett flertal gånger, senast genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/52/EU av den 16 april 2014 om ändring av direktiv 2011/92/EU om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (kallat ändringsdirektivet). Genom ändringsdirektivet ställs bland annat krav på att även lokala och regionala myndigheter ska delta i samråden (artikel 6.1). En annan nyhet är att allmänheten ska få den information som avses i artikel 6.2 elektroniskt via minst en central portal eller lättillgängliga kontaktpunkter på lämplig förvaltningsnivå. Det införs dessutom en ny tidsram som anger att den berörda allmänheten i vart fall ska få 30 dagar på sig att komma in med synpunkter på miljökonsekvensbeskrivningen (artikel 6.7). Syftet med den sistnämnda bestämmelsen är att säkerställa allmänhetens möjlighet till effektivt deltagande i tillståndsprocessen.

Den första januari i år trädde nya svenska bestämmelser i kraft vad gäller miljöbedömningar, främst för att uppfylla kraven i EU-rätten. Dessa innebär ett helt nytt kapitel 6 i miljöbalken, en ny förordning om miljöbedömningar samt ändringar i bland annat minerallagen. I ärenden om beviljande av koncession ska numera en specifik miljöbedömning göras och information lämnas och samordning ske enligt 6 kap 28-46 §§ miljöbalken. Äldre föreskrifter gäller dock enligt övergångsbestämmelserna för handläggningen och prövningen av ärenden som har inletts före ikraftträdandet. Detta senare gäller således i nu aktuellt ärende.

Jag vill dock i sammanhanget understryka vikten av principen om fördragskonform tolkning. Denna innebär att svenska myndigheter i möjligaste mån ska tolka

nationella lagar på ett sätt som är förenligt med för Sverige bindande internationella överenskommelser. EU:s fördrag står normhierarkiskt över svensk rätt, såsom minerallagen. Om en svensk myndighet finner att en nationell bestämmelse strider mot en EU-rättslig bestämmelse ska myndigheten inte tillämpa den nationella bestämmelsen.

Bergmästaren har i detta ärende att göra en sådan fördragskonform tolkning av minerallagens bestämmelser. Det kan inte rimligen innebära några svårigheter att mot bakgrund av de internationella bestämmelserna samt de svenska bestämmelserna särskilt efter lagändringen tolka minerallagen på sådant sätt att den berörda allmänheten (i Århuskonventionens bemärkelse) bereds möjlighet att yttra sig över ansökan och den kompletterade MKB:n innan Bergmästaren fattar beslut angående bearbetningskoncessionen. Berörd allmänhet är enligt Århuskonventionen den allmänhet som berörs eller kan beröras av eller som har intresse av ett beslut på miljöområdet. Icke-statliga organisationer som främjar miljöskydd och som uppfyller de krav som uppställs i nationell rätt anses alltid ha ett sådant intresse. I detta ärende ingår i den berörda allmänhet samtliga personer som kan komma att utsättas av olägenheter av gruvverksamheten inkluderande avfallsupplag, sandmagasin etc. Även samtliga av de miljöorganisationer jag företräder utgör sådan berörd allmänhet som har rätt att yttra sig (NF Östergötlands län, NF Skaraborgs län, NF Örebro län, NF Jönköpings län, NF Vadstena, NF Motala, NF Askersund, NF Ödeshög, Fältbiologerna och Urbergsgruppen Grenna).

En sådan fördragskonform tolkning av minerallagen kan skapa förutsättningar för högre kvalitet i prövningen och ett bättre underlag samtidigt som en tydlig process underlättar för allmänheten att tillvarata sitt intresse av insyn och delaktighet. Detta minskar också risken för senare krav på kompletteringar och för överklaganden.

Dag som ovan

Gunilla Högberg Björck

REGISTERBLAD

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I JÖNKÖPINGS LÄN

NRO06009 NORRA KÄRR

Kommun: Jönköping (80)

Kartor: 7ENO 7E 8f

Areal: 41 ha

Naturgeografisk region: 13 Sydsvenska höglandets centrala och östra delar

Kust/havsregion: -

Regionindelning för sjöar och vattendrag: -

Agrara kulturlandskapsregioner: -

Landskapsformer: 3 Kullig terräng med relativ höjd 20-50 meter

Riksvärde

Bergart
Mineral

Värdeomdöme: Norr Kärrområdet har en för landet sällsynt berggrund bestående av alkalina bergarter, bl.a. nefelinsyenit. Området har mycket höga vetenskapliga värden.

Huvudkriterier: E

Förutsättningar för bevarande: Bevarandet av området kräver att det skyddas från bergtäkt, gruvdrift, väganläggningar eller andra anläggningar, bebyggelseexploatering samt borttagande av bergarter och mineral.

Säkerställande och internationell status: -

Områdets huvuddrag: På gränsen till Östergötlands län, ca 10 km norr om Gränna och ca 3 km från Vätterns strand, ligger Norra Kärrområdet. Området sträcker sig in i Östergötlands län. Norra Kärrområdet har en ovanlig berggrund bestående av alkalina bergarter. Huvudbergart i det ovala massivet är grännait. Dessutom förekommer lakarpit, pulaskit, kaxtorpit samt en fenitizon som är 25–100 m. bred. Grännaiten består huvudsakligen av alkalifältspat, nefelin, ägerin, eudialyt och katepleit. Lakarpitens huvudmineral är arvedsonit, albit, nefelin; medan kaxtorpiten består av pektolit, eckermanit, ägerin och nefelin. Fenitiseringsen innebär en omkristallisation av fältspaterna, varvid mikroklin ersätts med albit.

Anmärkningar: se även 0503 Östergötlands län, Ödeshögs kommun

Referenser:

Adamson O, 1944: The petrology of the Norr Kärr district. GFF 66 - 1944. 113-255.

Blaxland A.B., 1977: Agpaitic magmatism at Norra Kärr Rb-Sr isotopic evidence. Lithos 10, 1–8.

Persson, L. & Wikman, H., 1986: Beskrivning till provisoriska översiktliga berggrundskartan Jönköping. SGU Ba 39.

Shaikh N.A, Persson L., Sundberg A. & Wik N.-G, 1989: Malmer, industriella mineral och bergarter i Jönköpings län. Sveriges geologiska undersökning. Rapporter och meddelanden nr 50.
Stenberg T: Beskrivning av de alkalina bergarterna vid Norra Kärr. En geologisk guide. Länsstyrelsen i Östergötland och Jönköpings län.

Rättvis Vind i Holaveden

Ideell Förening Org nr 802445-9292

2018-04-15

Länsstyrelsen i Jönköpings län
551 86 Jönköpings
jonkoping@lansstyrelsen.se

Till Bergstaten

Bergsstatens kungörelse 2018-03-08. Erinran i ärendet.

Komplettering i ärendet BS 22-838-2012 om bearbetningskoncession Norra Kärr nr 1

Gruvdrift i Norra Kärr är ej tillätlig, minerallagen 4 Kap. 2§ punkt 2.

Förutsättningar för koncession, minerallagen 4 Kap. 2§; Koncession ska meddelas, om

1. en fyndighet som sannolikt kan tillgodogöras ekonomiskt har blivit påträffad, och
2. fyndighetens belägenhet och art inte gör det olämpligt att sökanden får den begärda koncessionen.

Att belägenheten Norra Kärr gör fyndigheten olämplig att exploatera är med all reson belagd.

Norra Kärr gränsar till Vättern å ena sidan och till Svartåsystemets upprinning å den andra sidan. Båda utgör viktiga dricksvattentäkter för flera hundra tusentals hushåll nu och än mer framåt. -En gruvdrift kan inte förenas med opåverkad vattenkvalitet. Därmed borde det stått klart från dag 1 att gruvdrift i Norra Kärr är oförenligt med samhällets villkor att dess viktigaste livsmedel, dricksvatten, inte får äventyras.

Det ter sig också uppenbart att ev. vinster av 20-60 års gruvdrift inte kan uppväga förlusten av att området ifråga, med höga boende och brukningsvärden, ödeläggs för all framtid. Efter en gruvdrifts upphörande skulle också en invallad deponi av flera miljoner ton finmalet berg bli kvarlämnad med stor påverkan på omgivande regioner.

En deponi som likaså för all framtid skulle damma och läcka cocktail bestående : Uran, bly, blyglans, kadmium, torium, asbest-liknande mineral, sulfidminerals förekomst påverkan på övrigt innehåll mm såvida dess vallar inte brister och en större katastrof sker. Bolaget har med ytterst ovederhäftig redovisning ej redogjort för närbelägna avvattningsområde, Se **Bilaga 1. Vart tar vattnet vägen** och vilka kvantiteter av alla ämne som kommer att lyftas upp och även tillsättas som riskera frigöras i form av gaser, frigöras vatten, Spridas med luft i form av stoff/damm, exploatören svaret skyldig **Bilaga nr 2**. Granskningen av vad bolaget anfört lyfts redovisat berörda intressenter lyfts i **Bilaga nr 3** .

Samt i de frågor som är obesvarade av bolaget än idag, framgår i **Bilaga nr 4**, vilket vi nu förutsätter myndigheterna kräver svar på i prövningen och delegerar till berörda dito då om det pekar på behov av att rätt sektorsmyndighet hanterar frågorna. Då stora Vattenreserver står på spel för nu och alltid.

Enligt vår mening har Bergsstaten medgivet Tasman Metals AB/Led ett undersökningstillstånd för gruvdrift på ett område som saknar lagliga förutsättningar för gruvdrift. Att nu låta Leading Edge Materials(LED) på nytt med fortsatta med ovederhäftig inlaga ser vi att Myndigheten rannsakar sitt ställningstagande ihop med sektorsmyndigheter som förutsätts involveras denna gång. Då det uppenbart är så att sökande inte kan hålla allsköns utsläpp inom koncessionsområdet och där ta hand om dem.

Samråd har inte hållits med berörda sakägare och allmänhet i enlighet med miljöbalkens lagkrav före 2018-01-01 och samråd enligt miljöbalkens och minerallagens nya lagregler har inte heller hållits efter 2018-01-01 trots, att Tasman Metals AB.s/LEDs ansökan beträffande

"Komplettering i ärendet BS 22-838-2012 om bearbetningskoncession Norra Kärr nr 1" registrerades hos Bergsstaten 2018-01-15 och kompletteringen till MKB:n registrerades hos Bergsstaten 2018-02-23.*) **Se Slutord i bilaga nr 3**

Det skall även framhållas att EU-kommissionen tagit Sverige i örat, ett slags reprimand, för att fortfarande i insyn och öppenhet, mer än tio år efter att MKB-lagstiftningen infördes.

Även Europeiska Landskapskonventionen och Århuskonventionen som fastställer allmänhetens inflytande i beslutsprocesser på miljöområdet skall återopas i prövningens legalitet.

Produktion av REE i Sverige kan, om behövt, i första hand ske genom utvinning av REE som finns i redan befintliga deponier av gruvavfall som kan utvinnas utan att riskera Vättern och Sommenregionen utmed Svartåns passage genom Norra Småland och Östergötland ut i Östersjön.

Regering och myndigheter ska inte öppna nya gruvor då som bilaga 5 indikerar att det finns möjlighet att tillämpa cirkulära ekonomier att tillämpa i Norrlandsfältens befintliga deponier.

FÖRSIKTIGHETSPRINCIPEN pekar på att Norra Kärr inte kan öppnas.

Man ska inte exploatera naturresurser då det inte behövs dvs överordnat hållbarhetskriterier. Detta skall vägas i ekonomiska båtadskriterierna i koncessionshänseendet av projektet.

Frågan aktualiseras nu av Regeringen se följande länk:

<https://www.aktuellhallbarhet.se/regeringen-tillsatter-delegation-cirkular-ekonomi-2/>

Ansökan om bearbetningskoncession för området Norra Kärr K nr 1, med kompletterande handlingar.

Av Bergsstaten utlämnade handlingar, 2018-04-06, framgår inte heller att Tasman Metals AB / LED godkänt innehållet i kompletterade MKB-handlingar med bilagor av 2018, som nu också ligger till grund för tillståndsansökan om bearbetningskoncession.

Vi har låtit sakkunnige Claes- Erik Simonsbackas granskning ligga till grund för genomlysningen av ansökningshandlingarna med sin bakgrund som managementkonsult åt gruvföretag ligga till grund för de frågeställningar som med detta skall klargöras innan Bergsstaten går vidare i ärendet vilka finns i bilagorna.

Kartan illustrerar och påvisar vattendrag som är oredovisade runt koncessionsområdet.

- Krokeksbäcken
- StavrebergsBäcken,
- Orrnäsån som mynnar 200m söder om råvattenintaget för Ödeshögs Kommun Visjön blir klarningsdamm, och straxt intill den
- Disevidån vars västra gren som börjar nära Orrnäsån, i övrigt startar ån i Natura 2000 - Reservatet Stänkilstorp mynnar i natura 2000 området Tåkern , och som sedermera mynnar i Vättern den också.

Skandal att dessa vattendrag är oredovisade av bolaget.

Vi finner anledning att även hänvisa till att Bergmästaren redan 20180119 fått framställa i brev från en rad miljöorganisationers juridiska företrädare Gunilla Högberg Björk vilket brev biläggs som **Bilaga 6** vars innehåll skall beaktas ur rättssynpunkt.

Århuskonventionen 1 (ens bilaga 1). Enligt konventionen ska varje part sörja för att allmänhetens deltagande sker på ett tidigt stadium, när alla alternativ är möjliga och allmänheten kan delta på ett meningsfullt sätt.

Enligt artikel 6 i konventionen ska den berörda allmänheten i beslutsprocesser om miljön på ett tidigt och lämpligt stadium informeras om bland annat allmänhetens möjligheter att delta. Detta utvecklas i bilagan vars innehåll Bergsstaten skall rannsaka och ställa mot vad som skett till dags dato.

Från Naturvårdsverket har följande Registerblad inhämtats vars innehåll talar för sig se **Bilaga 7. Hur förhåller sig Bergsstaten till detta?**

Vårt yrkande:

Vi hänvisar till lag och motsätter oss kategoriskt att Bergsstaten skall medge Tasman Metalls AB/LED en bearbetnings-koncession för gruvdrift på Norra Kärr.

Och att Bergsstaten tar stöd av berörda myndigheter med anledning av de ämnen som finns i fyndigheten, vars innehåll med tänkta kemikalier som ska tillföras med dess konsekvenser måste sakligt beaktas innan beslut fattas.

Vi finner därav skäl att påvisa att framställan i fråga som ställs av SNFs och sakägares Jurist Gunilla Högberg Björks, Brev till Bergmästaren 2018-01-19 uppfylls till fullo och Bergsstaten medverkar till detta beaktas.

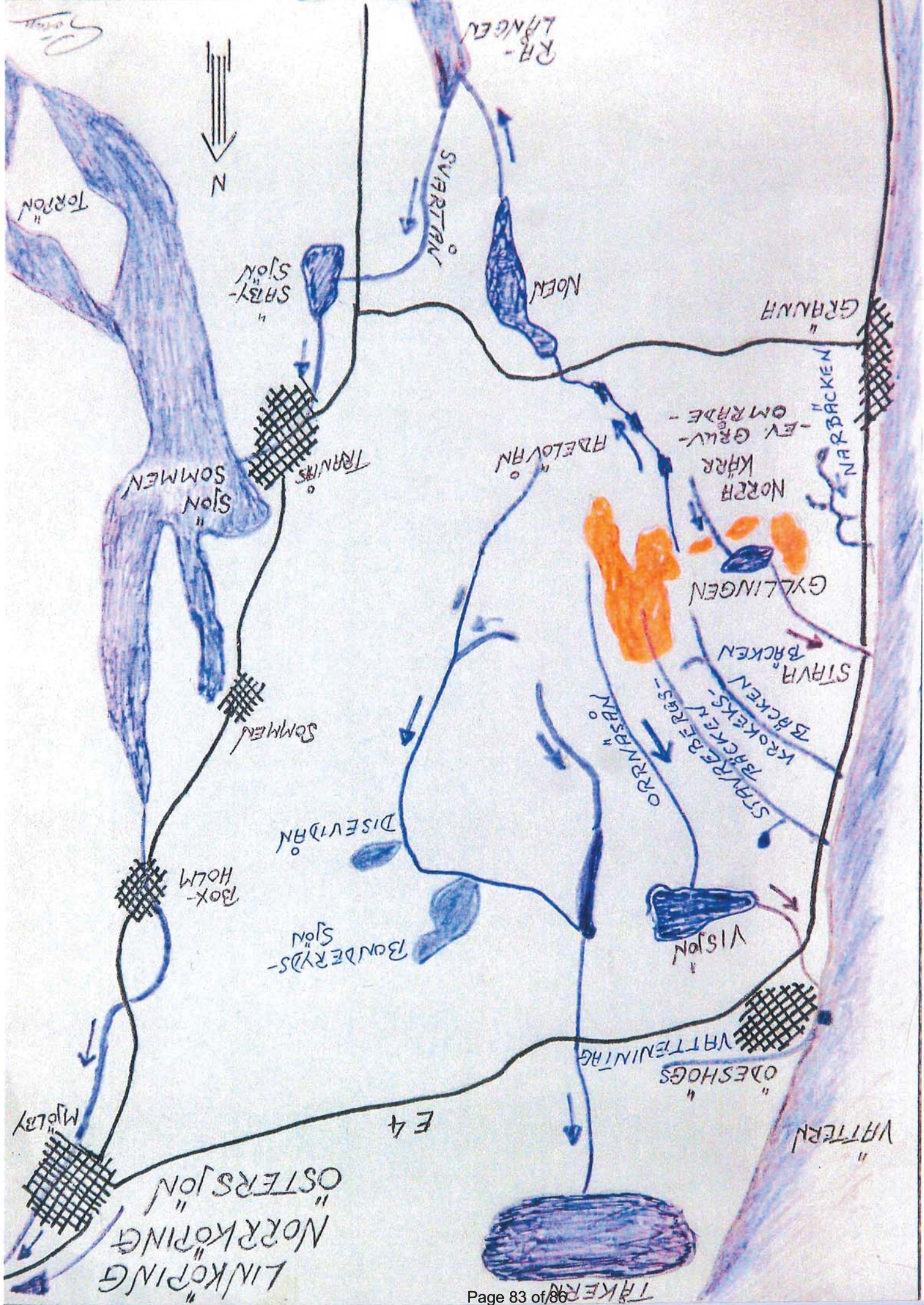
- Bilaga 1 Vart tar vattnet vägen
- Bilaga 2 Norra Kärr - Brytning av REE [17]
- Bilaga 3 NORRA KÄRR PROJEKTET - STOR SKANDAL ATT INGA SAMRÅD HÅLLETS ...
- Bilaga 4 Frågor som aldrig besvarats av bolaget.
- Bilaga 5 REE - Potential för utvinning i Malmfälten av 2015-09-04. Rev 3
- Bilaga 6 Brev till Bergmästaren
- Bilaga 7 Registerblad om Norra Kärr, Naturvårdsverket

Kopia till LST Östergötland, Västra Götaland, Örebro , Hav o Vatten ,MSB Naturvårdsverket, Boverket Unesco, SNF, LRF, Villaägarna, Press, Regeringens enheter och Riksrevisionens Miljö och Energigranskande sektion.

Föreningen. Rättvis Vind i Holaveden med 453 medlemmar

Ordf. Morgan Andersson
lillakrokek@hotmail.com

Från: "Pierre Ländell" <pierre.landell@gmail.com>
Skickat: Mon, 16 Apr 2018 14:36:43 +0100
Till: "Länsstyrelsen i Jönköpings län" <Jonkoping@lansstyrelsen.se>
Ämne: 543-2029-18 Yttrande bearbetningskoncession Norra Kärr
Bilagor: erinran_bearbetningskoncession_Tasman metals.pdf

Hej

I bifogad fil finner ni vårt yttrande

MVH/Pierre Ländell
Landsbygdspartiet oberoende (LPo) Östergötland

2018-04-10

Att:

Länsstyrelsen i Jönköpings län

551 86 Jönköping

Erinran angående Bergsstatens Kungörelse 2018-03-08

Gruvdrift i Norra Kärr är EJ Tillåtlig enligt minerallagen 4 kap 2§

Fyndighetens belägenhet och art gör det ytterst olämpligt att sökanden beviljas koncession.

För vattenförsörjning finns tillståndsgivna uttag från Vättern om 4400 l/s, varav 1400 l/s för kommunal vattenförsörjning. Av de tillåtna uttagen utnyttjas 1700 l/s varav 830 l/s för kommunal vattenförsörjning. De största uttagen för kommunal vattenförsörjning har Jönköping med 360l/s samt Skaraborgs Vattenverksförbund med ca 260l/s till Borgunda vattenverk. Vattenuttagen till Borgunda och Motala vattenverk återföres ej till Vättern och därmed finns inget naturligt kretslopp. En påverkan av vattenkvaliteten i form av metallurlakning får därigenom en betydande miljöpåverkan.

Sveriges årsmedeltemperatur beräknas under åren 2071-2100 öka med mellan 2,5 och 4,5°C. Temperaturhöjningen beräknas bli högre i vatten än i luft vilket kan påverka vattenkvaliteten. Nederbörden beräknas öka i takt med klimatförändringen. I Sverige beräknas nederbörden öka med mellan 10-20% det närmaste seklet och största nederbördsökningen blir under vinterhalvåret (SMHI 1, 2010-07-02). Detta leder till ökad risk för urlakning dvs. att vatten och föroreningar rinner längre ut i Vättern.

Vättern är en unik dricksvattenresurs och mycket känslig för föroreningar eftersom omsättningshastigheten är extremt låg (Under 60 år). Skulle vattnet förorenas tar det därför mycket lång tid innan genomströmning och utspädning eliminerar föroreningen. Vättern räknas som en Källsjö och därmed som ett grundvatten (under jordytan), trots att det är en sjö (i och med att ytan ligger ovan jord). Ytvatten renas lättare än grundvatten och det är ytterst osannolikt att ett 7,5 kvadratkilometers industriområde inte skulle påverka Vätterns vattenkvalitet.

Om brytning beviljas skulle minst 90 procent bli slaggprodukter för deponi. Att malmen som Tasman Metals framhåller är "ren" betyder inte att utvinning och deponering av gruvavfall är ofarlig. Vid anrikning av malmen beskriver Tasman Metals att de avser att använda sig av magnetseparering. Vid magnetseparering utvinns inte Zirkonium, niob eller hafnium utan de hamnar i restprodukten som är tänkt att "lagerhållas" för framtida utvinning. Lagerhållning av så stora mängder gruvavfall torde i allra högsta grad utgöra en stor risk för urlakning och förorenat vatten. Troligen måste Svavelsyra användas för utvinning av sistnämnda mineral och det i sig utgör ytterligare risker för urlakning till omgivande vattenmiljö.

En gruvdrift i Norra Kärr kan inte förenas med opåverkad dricksvattenkvalitet och det är därmed oförenligt med samhällets villkor att bevilja bearbetningskoncession i området. Lagliga förutsättningar för gruvdrift finns alltså inte.

Landsbygdspartiet oberoende (LPo), Östergötland

Pierre Ländell

Pierre.landell@gmail.com